

EUROPEAN
COMMISSION

Brussels, 13.6.2013
COM(2013) 343 final

Luonnos: Ehdotus

NEUVOSTON DIREKTIIVI

**ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehyksen perustamisesta annetun
direktiivin 2009/71/EURATOM muuttamisesta**

**Euratomin perustamissopimuksen 31 artiklan mukaisesti Euroopan talous- ja
sosiaalikomitealle esitettävä luonnos**

{SWD(2013) 199 final}

{SWD(2013) 200 final}

{SWD(2013) 201 final}

PERUSTELUT

1. EHDOTUKSEN TAUSTA

1.1. Yleinen tausta

Fukushima Daiichi -ydinvoimalaitoksessa vuonna 2011 tapahtunut onnettomuus aiheutti merkittävää taloudellista, yhteiskunnallista ja ympäristövahinkoa ja synnytti huolta mahdollisista väestöön kohdistuvista terveysvaikutuksista Japanissa. Vaikka onnettomuuden aiheutti maanjäristys ja sitä seurannut valtaisa tsunamiaalto, sen syiden tutkinta on paljastanut joukon ennakoitavissa olleita seikkoja, jotka osaltaan saivat aikaan katastrofaalisen vaikutuksen. Analyysi Fukushima ydinonnettomuudesta on paljastanut merkittäviä ja toistuvia teknisiä ongelmia ja jatkuvia institutionaalisia heikkouksia, jotka ovat verrattavissa ongelmiin, joita Three Mile Islandin ja Tšernobylin ydinonnettomuuksien jälkitutkinta toi esiin vuosikymmeniä sitten. Tämä viimeisin ydinonnettomuus jälleen kerran horjutti yleisön luottamusta ydinvoiman turvallisuuteen, samaan aikaan kuin ydinvoiman käytöstä keskustellaan mahdollisena vaihtoehtona vastata energian maailmanlaajuiseen kysyntään kestäväällä tavalla.

Fukushiman ydinonnettomuus kiinnitti uudelleen huomiota siihen, miten äärimmäisen tärkeää on varmistaa ydinturvallisuuden luotettavin taso EU:ssa ja koko maailmassa.

Ydinenergian osuus on tällä hetkellä lähes 30 prosenttia kaikesta EU:n sähköntuotannosta ja noin kaksi kolmasosaa sen vähähiilisestä sähköstä. EU:ssa on 132 toiminnassa olevaa reaktoria, jotka muodostavat noin kolmanneksen maailman kaikista 437:stä toiminnassa olevasta ydinreaktorista. Monet EU:n ydinvoimaloista rakennettiin jo 30–40 vuotta sitten, ja pohjana ollut suunnittelu ja turvallisuusmääräyksiä on jatkuvasti ajantasaistettu sen jälkeen.

Ydinturvallisuudella on ensisijainen merkitys EU:lle ja sen asukkaille. Ydinonnettomuuksien vaikutukset eivät pysähdy maiden rajoille, ja niistä voi olla haitallisia seurauksia työntekijöiden ja väestön terveydelle ja laaja-alaisia taloudellisia seuraamuksia. Sen vuoksi yhteiskunnalle ja taloudelle on ehdottoman tärkeää vähentää EU:n jäsenvaltiossa tapahtuvan ydinonnettomuuden riskiä soveltamalla korkeita ydinturvallisuusnormeja ja takaamalla laadukas turvallisuusvalvonta.

Fukushiman ydinonnettomuuden jälkeen EU reagoi tapahtumaan välittömästi.

Eurooppa-neuvoston kokouksessaan 24.–25. maaliskuuta 2011 antaman valtuutuksen¹ pohjalta Euroopan komissio yhdessä Euroopan ydinturvallisuusviranomaisten ryhmän (ENSREG) kanssa käynnisti EU:n laajuiset kattavat ydinvoimalaitosten riski- ja turvallisuusarvioinnit (stressitestit). Fukushima onnettomuudesta saatujen kokemusten valossa stressitesteissä arvioitiin kohdennetusti ydinvoimalaitosten turvallisuusmarginaaleja äärimmäisissä luonnonilmiöissä, jotka vaarantavat laitosten turvallisuustoiminnot. Kaikki neljätoista EU:n jäsenvaltiota, joissa on ydinvoimalaitteita,² sekä Liettua³ osallistuivat näihin

¹ Eurooppa-neuvoston päätelmät EUCO 10/1/11.

² Alankomaat, Belgia, Bulgaria, Espanja, Ranska, Romania, Ruotsi, Saksa, Slovakia, Slovenia, Suomi, Tšekki, Unkari ja Yhdistynyt kuningaskunta.

arviointeihin. Sveitsi, Ukraina ja Kroatia osallistuivat täysimääräisesti EU:n stressitesteihin ja vertaisarviointeihin. Muut naapurimaat (esim. Turkki, Valko-Venäjä ja Armenia), jotka ovat sopineet käyttävänsä samoja menetelmiä, etenevät eri aikatauluissa. Stressitestit aloitettiin vuonna 2011 ydinalan toiminnanharjoittajien tekemillä itsearvioinneilla ja kansallisten valvontaviranomaisten laatimilla maaraporteilla. Alustavat päätelmät esiteltiin komission tiedonannossa *Euroopan unionissa ydinvoimalaitoksille tehtäviä kattavia riski- ja turvallisuusarviointeja ("stressitestejä") koskevasta väliraportista*⁴ marraskuussa 2011, ja laaja koko EU:n käsittävä vertaisarviointi suoritettiin tammi-huhtikuussa 2012. Tilanteeseen luotiin yleiskatsaus ENSREGin vertaisarviointilautakunnan laatimassa ja ENSREGin hyväksymässä raportissa⁵. ENSREG sopi myös toimintasuunnitelmasta⁶ vertaisarvioinnin suositusten täytäntöönpanemiseksi. Lokakuussa 2012 komissio antoi tiedonannon lopullisesta stressitestiraportista⁷. ENSREGin toimintasuunnitelman vaatimusten mukaisesti on laadittu kansalliset toimintasuunnitelmat⁸, jotka liittyvät Fukushima onnettomuudesta saatuihin kokemuksiin ja stressitestien vertaisarvioinnin suosituksiin. Näiden suunnitelmien sisältöä ja toimeenpanon tilaa tarkasteltiin huhtikuussa 2013 järjestetyssä työryhmätapaamisessa, jonka yhteenvetoraportti esitetään vuoden 2013 toisessa ENSREGin ydinturvallisuuskonferenssissa Euroopassa⁹. Prosessissa, jolla varmistetaan stressitestien asianmukaiset jatkotoimet, komissio aikoo laatia yhteistyössä ENSREGin kanssa konsolidoidun raportin stressitestien suositusten täytäntöönpanon tilanteesta. Se on määrä antaa kesäkuussa 2014 ja toimittaa Eurooppa-neuvostolle.

Lainsäädännön alalla Euroopan komissio sai Eurooppa-neuvostolta maaliskuussa 2011 selkeän mandaatin "tarkastella voimassa olevaa ydinlaitosten turvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä ja sääntelyä" ja ehdottaa tarvittavia parannuksia.

Myös Euroopan parlamentti on peräänkuuluttanut lainsäädännön uudelleentarkastelua. Vuonna 2011 antamassaan päätöslauselmassa "Energiainfrastruktuurien painopisteet vuodelle 2020 ja sen jälkeen"¹⁰ se totesi, "uudet säädos ehdotukset ydinturvallisuutta koskevan yhteisen kehyksen käyttöönottamiseksi ovat välttämättömiä, jotta turvallisuusvaatimuksia parannetaan jatkuvasti Euroopassa". Komission työohjelmasta 2012 vuonna 2011 antamassaan päätöslauselmassa¹¹ parlamentti kehotti "tarkistamaan ydinturvallisuutta koskevan direktiivin pikaisesti, jotta sitä voidaan lujittaa erityisesti siten, että otetaan huomioon Fukushima onnettomuuden yhteydessä sovellettujen stressitestien tulokset". Viimeksi stressitesteistä vuonna 2013 antamassaan päätöslauselmassa¹² parlamentti katsoi, että tarkistamisen olisi oltava "suurisuuntainen" ja sisällettävä merkittäviä parannuksia, jotka koskevat muun muassa "turvallisuusmenettelyjä ja -kehyksiä – erityisesti määrittelemällä ja panemalla täytäntöön ydinturvallisuutta koskevaa sitovaa säännöstöä, joka teknisesti, lainsäädännöllisesti ja operationaalisesti vastaa EU:ssa noudatettavia uusimpia huipputason käytänteitä – ja ydinvalvontaviranomaisten roolia ja resursseja, sekä erityisesti edistettävä

³ Ignalinan ydinvoimalaa ollaan poistamassa käytöstä.

⁴ KOM 784 lopullinen.

⁵ Peer review Report – *Stress Tests performed on European nuclear power plants* www.ensreg.eu

⁶ ENSREG Action Plan – *Follow-up of the peer-review of the stress tests performed on European nuclear power plants*.

⁷ COM(2012) 571, 4.10.2012.

⁸ 17 kansallista toimintasuunnitelmaa on saatavilla osoitteessa www.ensreg.eu

⁹ <http://www.ensreg.eu/ensreg-conferences>

¹⁰ P7_TA(2011)0318

¹¹ P7_TA(2011)0327

¹² P7_TA(2013)0089

valvontaviranomaisten riippumattomuutta ja avoimuutta ja tehostettava seuranta ja vertaisarviointeja”.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea ilmaisi lopullista stressitestiraporttia koskevasta komission tiedonannosta vuonna 2012 antamassaan lausunnossa¹³ tukensa ”komissiolle sen tavoitteessa tehdä ydinturvallisuudirektiiviin kunnianhimoinen tarkistus”.

Vastauksena Eurooppa-neuvoston toimeksiantoon ja muiden EU:n toimielinten kehotuksiin komissio käynnisti kokonaisvaltaisen prosessin analyysin tekemiseksi ja näkemysten luotaamiseksi, jotta voitaisiin yksilöidä osa-alueet ja mekanismit lainsäädännöllisille toimille. Osana tätä prosessia järjestettiin avoin julkinen internet-kuuleminen (joulukuu 2011 — helmikuu 2012), jota täydennettiin laajalla vuoropuhelulla sidosryhmien kanssa.

Stressitestejä koskevat vuosien 2011 ja 2012 tiedonannot sisälsivät osviittaa mahdollisista osa-alueista, joilla lainsäädäntöä voitaisiin parantaa. Ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehityksen perustamisesta annettuun neuvoston direktiiviin 2009/71/Euratom¹⁴ (jäljempänä ’ydinturvallisuudirektiivi’) viitaten viimeksi mainitussa tiedonannossa tuodaan tältä osin esille turvallisuuteen liittyvät menettelyt ja järjestelyt, ydinvalvontaviranomaisten rooli ja toimintavalmiudet, avoimuus ja seurattavuus sekä seuranta ja todentaminen.

Lisäksi komission yksiköt laativat vuoden 2012 aikana vaikutusten arvioinnin, joka perustuu laajaan määrään informaatiolähteitä ja jossa otetaan huomioon Fukushima onnettomuuden jälkeinen kehitys ydinvoima-alalla EU:ssa ja kansainvälisesti.

Tältä pohjalta on laadittu ehdotusluonnos direktiiviksi, jolla ydinturvallisuudirektiiviä on tarkoitus muuttaa, hyödyntäen Euratomin perustamissopimuksen 31 artiklan mukaisen tieteellisen asiantuntijaryhmän panosta ja asiantuntemusta sekä laajaa konsultaatioprosessia, jossa on kuultu ENSREGissä kokoontuvien kansallisten ydinvalvontaviranomaisten korkean tason edustajia.

1.2. Ehdotuksen perustelut ja tavoitteet

Voimassa oleva ydinturvallisuudirektiivi on keskeinen kehityksen merkkipaalu. Ydinturvallisuuden periaatteellisenä ajattelutapana on kuitenkin sen jatkuva parantaminen, minkä vuoksi nykyisten säännösten riittävyttä on ollut tarpeen arvioida uudelleen, muun muassa jotta voidaan ottaa huomioon Fukushima onnettomuudesta saadut kokemukset ja sitä seuranneista stressitesteistä saadut tulokset.

Fukushiman ydinonnettomuus on osoittanut, ettei vuosikymmeniä sitten tapahtuneista hyvin tunnettujen onnettomuuksien kokemuksista ole otettu vaarin koko toimialalla eivätkä valvontaviranomaiset ole riittävästi huolehtineet niiden siirtämisestä säännöstöön – edes sellaisessa maassa kuin Japani, jonka teollisuuden ja ydinvoiman turvallisuusnormeja on pidetty erityisen korkeina. Fukushima onnettomuuden analyysin esille tuomilla teknisillä ja organisatorisilla kysymyksillä on näin ollen yleisempää merkitystä.

Euroopassa stressitestit ovat vahvistaneet, että jäsenvaltioiden välillä on edelleen eroja siinä, miten kokonaisvaltaisesti ja seurattavasti keskeiset turvallisuuskysymykset tunnistetaan ja

¹³ TEN/498.

¹⁴ EUVL L 172, 2.7.2009.

hallitaan. Stressitestit ovat selkeästi osoittaneet yhteistyö- ja koordinoitimekanismeista, kuten vertaisarvioinneista, saatavat hyödyt, kun niihin osallistuvat kaikki ydinturvallisuudesta vastaavat osapuolet.

Stressitestien yhteydessä järjestettyjen julkisten kokousten aikana on myös vaadittu arvioinnin laajentamista siten, että se kattaa myös valmiusjärjestelyt ja valmiustoiminnan.

Komissio katsoo siksi aiheelliseksi muuttaa, vahvistaa ja täydentää ydinturvallisuudirektiiviä kytkemällä tekniset parannukset laajempiin turvallisuusnäkökohtiin, kuten hallinto, avoimuus ja laitosalueen valmiusjärjestelyt ja -toiminta.

Ehdotettujen muutosten tarkoituksena on parantaa ydinturvallisuuden valvontakehystä EU:ssa ja erityisesti

- lujittaa kansallisten valvontaviranomaisten roolia ja todellista riippumattomuutta,
- parantaa avoimuutta ydinturvallisuuskysymyksissä,
- lujittaa nykyisiä periaatteita ja ottaa käyttöön uusia yleisiä ydinturvallisuustavoitteita ja -vaatimuksia, jotka liittyvät erityisiin teknisiin kysymyksiin ydinlaitosten ja varsinkin ydinvoimalaitosten koko elinkaaren laajuudelta,
- lujittaa seuranta- ja kokemusten vaihtoa perustamalla eurooppalainen vertaisarviointijärjestelmä,
- luoda mekanismi EU:n laajuisten yhdenmukaistettujen suuntaviivojen kehittämiseksi ydinturvallisuutta varten.

1.3. Voimassa OLEVA AIEMPI eu:n YDINTURVALLISUUSlainsäädäntö

Euroopan unionin tuomioistuimien totesi asiassa 29/99 antamassaan tuomiossa¹⁵ säteilysuojelun ja ydinturvallisuuden välisen olennaisen yhteyden ja näin ollen Euratom-yhteisön toimivallan antaa lainsäädäntöä ydinturvallisuuden alalla. Sen jälkeen annettiin ydinturvadirektiivi, joka on ensimmäinen EU:n laajuinen oikeudellisesti sitova säädös tällä alalla¹⁶. Direktiivissä vahvistetaan oikeudellisesti sitova kehys, joka perustuu alan keskeisissä kansainvälisissä sopimuksissa – ydinturvallisuutta koskevassa yleissopimuksessa¹⁷ ja Kansainvälisen atomienergiajärjestön Turvallisuusperusteissa¹⁸ (Safety Fundamentals) – tunnustettuihin periaatteisiin ja velvoitteisiin.

1.4. Johdonmukaisuus SUHTEESSA muUHUN politiikkaan

Euratomin ydinturvallisuuslainsäädäntö, jolla on viime kädessä tarkoitus varmistaa työntekijöiden ja väestön suojelu ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta, liittyy lähinnä

¹⁵ Yhteisöjen tuomioistuimen tuomio 10.12.2002, Kok. 2002, s. I-11221.

¹⁶ Aiemmin oli ollut olemassa ainoastaan kaksi ei-sitovaa neuvoston päätöslauselmaa, annettu 22.6.1975 ja 18.6.1992, ydinturvallisuuteen liittyvistä teknologisista ongelmista.

¹⁷ INFCIRC/449, 5.7.1994.

¹⁸ IAEA Safety Standard Series no SF-1 (2006).

Euratomin säteilysuojelulainsäädäntöön, jonka keskeinen pilari on perusnormidirektiivi¹⁹. Tavoitetta työntekijöiden ja väestön suojelemisesta ionisoivan säteilyn aiheuttamilta vaaroilta ei voida saavuttaa ilman tällaisen säteilyn mahdollisten haitallisten lähteiden valvontaa.

Ydinturvallisuudella on myös suuri merkitys suuronnettomuuksien estämisen ja niihin varautumisen ja reagoimisen kannalta jäsenvaltioissa yleensä. Ydinturvallisuusedirektiivi kytkeytyy tiiviisti unionin pelastuspalvelumekanismiin²⁰, joka tarjoaa puitteet EU:n yhteistyölle tällä alalla, myös valmiustoimille säteilyhäätötilojen yhteydessä unionissa ja sen ulkopuolella.

2. KUULEMISTEN JA VAIKUTUSTENARVIOINTIEN TULOKSET

2.1. Intressitahojen kuuleminen

Fukushiman ydinonnettomuutta seuranneena aikana komissio on käynyt laajaa ja avointa vuoropuhelua eri sidosryhmien ja suuren yleisön kanssa muun muassa käynnistämällä avoimen kuulemisen internetissä komission konsultointiprosessiin sovellettavien vähimmäisvaatimusten mukaisesti²¹.

Verkossa järjestettyyn julkiseen kuulemiseen, jossa luodattiin näkemyksiä eri tavoista lujittaa nykyistä Euratomin ydinturvallisuuslainsäädäntöä, saatiin kannanottoja ydinvoima-alan valvontaviranomaisilta, muilta viranomaisilta, yrityksiltä, kansalaisjärjestöiltä ja yksityisiltä. Kuuleminen tarjoaa laajan käsityksen sidosryhmien mielipiteistä. Kaiken kaikkiaan sen tulokset osoittavat, että yli 90 prosenttia vastaajista pitää tärkeänä antaa EU:n jäsenvaltioille yhteiset säännöt osana Euratomin ydinturvallisuuskehystä ja 76 prosenttia on yhtä mieltä tarpeesta lujittaa nykyistä turvallisuuslainsäädäntöä.

Komissio sai myös kirjallisia ja kokousten yhteydessä ilmaistuja kannanottoja eri intressitahoilta, kuten ydinvalvontaviranomaisilta, muilta viranomaisilta, yksittäisiltä yrityksiltä, toimialajärjestöiltä ja kansalaisjärjestöiltä. Komissio on myös järjestänyt ENSREGin kanssa konferensseja ja julkisia keskusteluja, joissa useat eri intressitahot, kuten kansalaisjärjestöt, ovat keskustelleet stressitestien läpiviemisestä, välivaiheen tuloksista ja lopullisista tuloksista²².

Myös eurooppalaisia työmarkkinaosapuolia on kuultu sähköalan työmarkkinaosapuolten neuvottelukomiteassa. Vastauksissaan työmarkkinaosapuolet painottavat Euratomin ydinturvallisuuslainsäädännön roolia yhteisten sääntöjen määrittämisessä jäsenvaltioille.

¹⁹ Neuvoston direktiivi 96/29/Euratom perusnormien vahvistamisesta työntekijöiden ja väestön terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta.

²⁰ Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen unionin pelastuspalvelumekanismista (KOM(2011) 934 lopullinen). Päätöksellä on muun muassa tarkoitus korvata neuvoston päätös 2007/779, tehty 8 päivänä marraskuuta 2007, yhteisön pelastuspalvelumekanismien perustamisesta (uudelleen laadittu toisinto).

²¹ KOM(2002) 704 lopullinen.

²² Esim. ensimmäinen ENSREGin konferenssi 28.–29. kesäkuuta 2011, vertaisarviointeja käsitellyt sidosryhmien konferenssi 17. tammikuuta 2012 ja stressitestejä ja vertaisarviointien tuloksia koskenut julkinen keskustelu 8. toukokuuta 2012. Toinen ENSREGin konferenssi on määrä pitää kesäkuussa 2013.

Erityinen tehtävä on ENSREGillä ainutlaatuisena asiantuntemuksen keskuksena. Siinä kokoontuu korkean tason edustajia toimivaltaisista kansallisista ydinvalvontaviranomaisista kaikista EU:n jäsenvaltioista, sekä ydinvoimamaista että muista. ENSREGiltä saatu yksityiskohtainen kannanotto on otettu huomioon.

Komissio on myös kuullut Euratomin perustamissopimuksessa vahvistetun menettelyn mukaisesti sen 31 artiklassa tarkoitettua tieteellistä asiantuntijaryhmää. Lausunnossaan asiantuntijat suhtautuivat myönteisesti komission ehdotukseen ydinturvallisuudirektiivin muuttamisesta ja tekivät useita ehdotuksia sen kytkösten vahvistamisesta säteilysuojelulainsäädäntöön.

2.2. Vaikutusten arviointi

Vuonna 2012 tehdyssä vaikutusten arvioinnissa analysoidaan haasteita, jotka liittyvät riittävän ydinturvallisuustason varmistamiseen EU:ssa. Siinä määritellään yleiset ja erityiset tavoitteet sille, miten voidaan paremmin ehkäistä ydinonnettomuuksien syntymistä ja lieventää niiden vaikutuksia. Siinä ehdotetaan ja analysoidaan eri toimintavaihtoehtoja, jotka vaihtelevat nykyisen tilanteen säilyttämisestä ennallaan perusteellisempiin uudistuksiin. Kukin vaihtoehto on arvioitu sen mukaan, mitkä ovat niiden arvioidut vaikutukset turvallisuuden, talouden, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta.

3. EHDOTUKSEN OIKEUDELLINEN SISÄLTÖ

3.1. Oikeusperusta

Lainsäädännön muuttamisen olisi perustuttava nykyisen ydinturvallisuudirektiivin lähestymistapaan ja tehostettava sitä. Oikeusperustana on edelleen Euratomin perustamissopimuksen 31 ja 32 artikla.

3.2. Toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaate

Ehdotuksella pyritään vahvistamaan entisestään toimivaltaisten valvontaviranomaisten roolia ja riippumattomuutta, sillä on selvää, että vain vahvat valvontaviranomaiset, joilla on kaikki tarvittavat toimivaltuudet ja riippumattomuustakeet, voivat valvoa ja varmistaa, että ydinlaitosten toiminta on turvallista EU:ssa. Valvontaviranomaisia kannustetaan tiiviiseen yhteistyöhön ja tietojen jakamiseen ottaen huomioon mahdolliset ydinonnettomuuden rajatylittävät vaikutukset.

Koska ydinonnettomuuden seuraukset ovat laajoja ja varsinkin koska julkinen tiedotus on välttämätöntä tällaisessa tilanteessa, avoimuutta koskeviin kysymyksiin on omaksuttava EU:n laajuinen lähestymistapa. Tällä tavoin voidaan varmistaa, että yleisö saa valtioiden rajoista riippumatta asianmukaiset tiedot kaikista merkityksellisistä ydinturvallisuusasioista. Direktiivin nykyisiä säännöksiä muutetaan tätä tarkoitusta varten.

Euroopassa stressitestit ovat paitsi osoittaneet sen, että EU:n jäsenvaltioiden välillä on edelleen eroja keskeisten turvallisuuskysymysten kattavassa ja selkeässä tunnistamisessa ja hallinnassa, myös tuoneet esille suoranaisia puutteita. Ydinturvallisuudirektiiviä on sen vuoksi lujitettava lisäämällä siihen yhteiset tavoitteet, joilla pyritään yhdenmukaistamaan EU:n lähestymistapaa ydinturvallisuuteen. Lisäksi Fukushima ydinonnettomuudesta saadut

kokemukset ja stressitesteistä saatu arvokas tietämys ovat osoittaneet selvästi, että tietojenvaihto ja vertaisarvioinnit ovat välttämättömiä, jotta voidaan varmistaa turvallisuusjärjestelmän tehokas ja jatkuva täytäntöönpano.

Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tässä ehdotetussa lainsäädäntötoimessa ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen tavoitteiden saavuttamiseksi. Kun lisäksi otetaan huomioon jäsenvaltioiden erilaiset tilanteet, sovellettavuuteen on omaksuttu joustava ja oikeasuhteinen lähestymistapa. Käyttöön on määrätty ottaa mekanismi, jota käyttäen jäsenvaltiot kehittävät yhdessä EU:n laajuisia teknisiä suuntaviivoja. Tällöin otetaan erityisesti huomioon suhteellisuusperiaate ja hyödynnetään turvallisuusvalvonnan asiantuntijoiden osaamista ja käytännön kokemusta.

Ehdotuksen säännösten sovellettavuus ja laajuus vaihtelevat ydinlaitoksen tyyppin mukaan. Pannessaan säännöksiä täytäntöön jäsenvaltioiden olisi sen vuoksi noudatettava oikeasuhteista lähestymistapaa ottaen huomioon erityyppisiin ydinlaitoksiin liittyvät riskit.

3.3. Ehdotuksen oikeudellinen sisältö

Ehdotuksessa otetaan käyttöön uusia ja lujitetaan nykyisiä säännöksiä yleisenä tavoitteena parantaa jatkuvasti ydinturvallisuutta ja sen valvontaa EU-tasolla. Ydinturvallisuusdirektiiviin ehdotetuista keskeisistä muutoksista annetaan tarkemmat tiedot seuraavassa.

Tavoitteet

Ehdotuksen 1 artiklaa täydennetään uudella tavoitteella varmistaa radioaktiivisten päästöjen välttäminen ydinlaitosten elinkaaren kaikissa vaiheissa (sijoituspaikan valinta, suunnittelu, rakentaminen, käyttöönotto, käyttö ja käytöstäpoisto).

Määritelmät

Ehdotuksen 3 artiklaan lisätään uusissa säännöksissä käytettyjen uusien termien määritelmiä, kuten 'onnettomuus', 'poikkeava tapahtuma', 'suunnitteluperusteet', 'suunnitteluperusteinen onnettomuus', 'suunnitteluperusteet ylittävä onnettomuus' ja 'määräaikainen turvallisuusarviointi'. Nämä määritelmät vastaavat muun muassa IAEA:n turvallisuussanastossa (IAEA Safety Glossary) käytettyä kansainvälistä terminologiaa.

Oikeudellinen, valvonta- ja organisaatiokehys

Ehdotuksen 4 artiklaa muutetaan kansallisen kehyksen keskeisten osatekijöiden selventämiseksi edelleen. Siinä muun muassa täsmennetään, että 4 artiklan 1 kohdan a alakohdassa mainittujen kansallisten ydinturvallisuusvaatimusten olisi katettava ydinlaitosten elinkaaren kaikki vaiheet.

Toimivaltainen valvontaviranomainen (todellinen riippumattomuus, valvontatehtävä)

Ydinturvallisuusdirektiivi sisältää nykyisellään vain minimaalisia säännöksiä kansallisen toimivaltaisen valvontaviranomaisen riippumattomuuden tueksi 5 artiklan 2 kohdassa. Näitä säännöksiä tiukennetaan uusimman kansainvälisen ohjeistuksen²³ mukaisesti määrittämällä selkeät ja tehokkaat vertailuperusteet ja vaatimukset, joiden avulla voidaan taata

²³ Esim. *Governmental, Legal and Regulatory Framework for Safety – General safety requirements – IAEA safety standards series no. GSR part 1.*

valvontaviranomaisten todellinen riippumattomuus. Uusina vaatimuksina muun muassa varmistetaan todellinen riippumattomuus päätöksenteossa, asianmukaiset budjettimäärärahat ja autonomia täytäntöönpanossa ja selkeät vaatimukset, jotka koskevat henkilöstön nimittämistä ja erottamista, eturistiriitojen välttämistä ja ratkaisemista sekä tarvittavan pätevyyden, kokemuksen ja asiantuntemuksen omaavan henkilöstön määrää.

Toimivaltaisen valvontaviranomaisen tärkeimmät toimivaltuudet luetellaan yleisesti ydinturvallisuudirektiivin 5 artiklan 2 kohdassa. Muutosehdotuksessa näitä säännöksiä yksityiskohtaistetaan varmistamalla, että valvontaviranomaisilla on asianmukaiset valtuudet harjoittaa tiivistä turvallisuusvalvontaa. Tätä varten nykyisiin valvontavaltuuksiin lisätään toimivaltaisen valvontaviranomaisen ydintehtäväksi määritellä kansalliset ydinturvallisuusmääräykset.

Avoimuus

Ydinturvallisuudirektiivin 8 artiklan määräykset rajoittuvat tällä hetkellä yleisluonteisiin vaatimuksiin väestölle tiedottamisesta. Siinä ei myöskään aseteta velvoitteita luvanhaltijalle, joka on ensisijaisesti vastuussa ydinturvallisuudesta. Näiden puutteiden korjaamiseksi muutosehdotuksessa laajennetaan ja täsmennetään nykyisiä säännöksiä. Sekä toimivaltainen valvontaviranomainen että luvanhaltija velvoitettaisiin kehittämään avoin strategia, joka kattaa tiedottamisen ydinlaitosten tavanomaisissa toimintaolosuhteissa ja onnettomuuksien tai poikkeavien tapahtumien olosuhteissa. Väestön rooli otetaan täysin huomioon edellyttämällä yleisön tosiasiallista osallistumista ydinvoimalaitosten lupamenettelyyn. Hiljattain alan asiantuntijoiden kanssa käyty ajatustenvaihto²⁴ on vahvistanut, että yleisön on tärkeää olla tosiasiallisesti mukana päätöksentekomenettelyissä ja että sen näkemykset olisi otettava huomioon Århusin yleissopimuksen²⁵ määräysten mukaisesti.

Ydinturvallisuustavoitteet

Ydinturvallisuudirektiivi ei nykyisellään sisällä erityisiä vaatimuksia ydinlaitosten elinkaaren eri vaiheita varten. Näin ollen esimerkiksi Fukushima onnettomuuden analyysissa ja sitä seuranneissa stressitesteissä yksilöityihin kysymyksiin liittyviä riskityyppejä ei riittävästi yksilöidä eikä oteta huomioon direktiivin nykyisissä säännöksissä, esimerkkeinä

- tarve arvioida ydinlaitosten valitun sijoituspaikan soveltuvuus sen mukaan, miten ulkoisia vaaroja voidaan mahdollisuuksien mukaan ehkäistä ja niiden vaikutukset minimoida,
- tarve arvioida jatkuvasti uudelleen tällaisten vaarojen todennäköisyyttä ja niiden vaikutuksia tekemällä määräaikaaisia turvallisuusarviointoja ja tehdä vastaava suunnitteluperusteiden arviointi kullekin ydinlaitokselle, myös mahdollista käyttöiän pidentämistä varten;

²⁴ Vuosina 2009–2013 järjestetyt kansainväliset työryhmätapaamiset, joihin osallistuivat komissiosta pääosastot ENER ja ENV sekä Ranskan paikalliset tiedotuskomiteat (CLI) ja niiden kansallinen kattojärjestö ANCCLI (*Association nationale des comités et des commissions locales d'information*).

²⁵ Tiedon saantia, yleisön osallistumisoikeutta päätöksentekoon sekä muutoksenhaku- ja vireillepano-oikeutta ympäristöasioissa koskeva yleissopimus, ratifioitu 17 päivänä helmikuuta 2005 tehdyllä neuvoston päätöksellä 2005/370/EY.

- tarve pohjata – myös ulkoisiin tapahtumiin liittyvät – riskinarvioinnit menetelmiin, jotka ilmentävät tieteellisen kehityksen tasoa ja mahdollistavat turvallisuuden jatkuvan parantamisen.

Ydinturvallisuuden jatkuvan parantamisen periaatteen mukaisesti muutosehdotuksessa asetetaan ydinlaitoksille yleisiä turvallisuustavoitteita (8 a artikla), joissa on otettu huomioon edistyminen WENRAn tasolla turvallisuustavoitteiden kehittämisessä uusille ydinvoimalaitoksille.

Näiden korkean tason turvallisuustavoitteiden saavuttamiseksi on määrä antaa yksityiskohtaisempia säännöksiä yksinlaitosten elinkaaren eri vaiheita varten (8 b artikla).

Näiden säännösten johdonmukaisen täytäntöönpanon tukemiseksi 8 c artikla sisältää menetelmävaatimuksia, jotka koskevat ydinlaitosten sijoituspaikan valintaa, suunnittelua, käyttöönottoa, käyttöä ja käytöstäpoistoa.

Tämä lähestymistapa sallii joustavuutta kansallisissa kehyksissä, koska siinä asetetaan korkean tason tavoitteet, jotka on täytettävä kansallisessa lainsäädännössä ydinturvallisuuden jatkuvan parantamisen periaatetta noudattaen. Tämä muun muassa jättää jäsenvaltioille mahdollisuuden valita saatavilla olevista teknisistä ratkaisuista ydinlaitostensa turvallisuuden parantamiseksi puuttuttaessa turvallisuuskysymyksiin vakavista onnettomuuksista saatujen kokemusten pohjalta, esimerkiksi kysymykseen reaktorin turvallisesta paineenpoistosta onnettomuustapauksessa (esim. asentamalla suojarakennuksiin suodattimin varustetut ilmausjärjestelmät).

Laitosalueen valmiusjärjestelyt ja –toiminta

Muutosehdotus sisältää säännöksiä laitosalueen valmiusjärjestelyistä ja –toiminnasta. Nykyisessä direktiivissä ei säädetä tällaisista toimenpiteistä. Uusissa säännöksissä käsitellään suunnittelua ja organisatorisia toimenpiteitä, joista luvanhaltijan olisi huolehdittava (8 d artikla). Uusista vaatimuksista mainittakoon, että ydinlaitoksessa olisi oltava valmiuskeskus, joka on suojattu riittävästi ulkoisten tapahtumien ja vakavien onnettomuuksien vaikutuksilta, myös säteilyvaikutuksilta, ja varustettu tarvittavalla materiaalilla vakavien onnettomuuksien vaikutusten lieventämiseksi.

Vertaisarvioinnit

Ydinturvallisuudirektiivin 9 artiklan 3 kohdan säännökset sisältävät tällä hetkellä vaatimuksen, jonka mukaan jäsenvaltioiden on järjestettävä kansallisen kehyksensä ja toimivaltaisten valvontaviranomaistensa määrääjoin tehtävä itsearviointi sekä pyydettyä kansallisen kehyksensä merkitseviä osia koskeva kansainvälinen vertaisarviointi. Tämä vaatimus pysyy muuttumattomana ehdotuksen 8 e artiklan 1 kohdassa.

Muutosehdotus sisältää uusia säännöksiä ydinlaitosten itse- ja vertaisarvioinneista. Niiden lähtökohtana ovat jäsenvaltioiden yhteisesti ja yhteistyössä komission kanssa valitsemat ydinturvallisuuskysymykset ydinlaitosten koko elinkaaren ajalta (esimerkkinä voisi olla edellä mainittu reaktorin suojarakennuksen paineenpoisto vakavassa onnettomuustapauksessa vetyräjähdysten estämiseksi). Jos jäsenvaltiot eivät yhdessä valitse yhtäkään aihetta, Euroopan komission olisi valittava vertaisarviointien aiheet. Kunkin jäsenvaltion on määriteltävä menetelmät vertaisarviointien teknisten suositusten täytäntöönpanemiseksi. Jos

komissio havaitsee merkittäviä poikkeamia tai viiveitä vertaisarviointeihin perustuvien teknisten suositusten täytäntöönpanossa, komission olisi pyydettävä niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisista valvontaviranomaisista, jotka eivät ole vertaisarvioinnin kohteena, järjestämään ja suorittamaan tarkastuskäynti täyden käsityksen saamiseksi tilanteesta ja tiedottamaan asianomaiselle jäsenvaltiolle mahdollisista toimenpiteistä mahdollisten havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

Onnettomuustilanteessa, jossa vaikutukset ulottuvat laitosalueen ulkopuolelle, olisi järjestettävä erityinen vertaisarviointi.

Näillä uusilla pakollisilla ja säännöllisillä EU:n vertaisarvioinneilla (8 e artiklan 2–5 kohta) on tarkoitus todentaa turvallisuustavoitteiden teknisen noudattamisen taso kussakin jäsenvaltiossa.

Uudet vertaisarviointimekanismia koskevat säännökset eivät rajoita rikkomusmenettelyä koskevien sääntöjen soveltamista tapauksessa, jossa jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perussopimusten mukaan kuuluvan velvollisuuden, sellaisina kuin niistä määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimuksen) 258, 259 ja 260 artiklassa.

Muutetun direktiivin oikeasuhteinen täytäntöönpano

Ehdotuksen mukaan muutetun direktiivin säännösten sovellettavuus ja laajuus vaihtelee ydinlaitoksen tyypin mukaan. Pannessaan säännöksiä täytäntöön jäsenvaltioiden olisi siksi noudatettava oikeasuhteista lähestymistapaa, jossa otetaan huomioon niiden suunnittelemien tai käyttämien ydinlaitosten erityistyyppeihin liittyvät riskit.

Raportointi muutetun direktiivin käytännön täytäntöönpanosta

Tällä ehdotuksella ei muuteta raportointia koskevia ydinturvallisuusedirektiivin säännöksiä. Päivämäärä, johon mennessä jäsenvaltioiden on toimitettava ensimmäinen kertomus direktiivin nykyisten säännösten täytäntöönpanosta, on näin ollen edelleen 22.7.2014. Toisessa kertomuksessa, joka on annettava viimeistään 22.7.2017, jäsenvaltioiden olisi raportoitava ydinturvallisuusedirektiivin täytäntöönpanosta sellaisena kuin se on muutettuna tällä ehdotuksella.

4. TALOUSARVIOVAIKUTUKSET

Ehdotuksella ei ole vaikutuksia unionin talousarvioon.

5. SELITTÄVÄT ASIAKIRJAT

Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin osien ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde.

Tämän direktiivin osalta komissio pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna seuraavista syistä:

- **Monimutkaisuus muutetun ydinturvallisuusedirektiivin saattamisessa osaksi kansallista lainsäädäntöä**

Ydinturvallisuusedirektiivin säännöksiä lujitetaan merkittävästi tällä ehdotuksella, jolla otetaan myös käyttöön uusia laajoja säännöksiä monilla osa-alueilla. Muutetun direktiivin saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä liittyvä monimutkaisuus johtuu sen käsittämien kysymysten monitahoisuudesta. Niihin sisältyvät muun muassa ydinlaitosten kansallista ydinturvallisuuskehystä koskevat vaatimukset, kansallisten valvontaviranomaisten tehtävä ja riippumattomuus, luvanhaltijoiden velvoitteet, ydinturvallisuutta koskeva asiantuntemus ja taidot, ydinturvallisuuskysymyksiin liittyvä avoimuus, ydinlaitosten ydinturvallisuuden tekniset tavoitteet ja vaatimukset, laitosalueen valmiusjärjestelyt ja -toiminta sekä ydinlaitosten kansallisia arviointeja ja niihin liittyviä aihekohtaisia vertaisarviointeja koskevat säännöt. Lisäksi direktiivissä asetetaan vaatimuksia jäsenvaltioiden eri elimille sekä yksityisille toimijoille.

Muutettuun direktiiviin olennaisesti sisältyvät eri velvoitteet on todennäköisesti monimutkaista saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä. Nykyisen ydinturvallisuusedirektiivin säännökset on jo siirretty kansalliseen lainsäädäntöön, yleensä useilla täytäntöönpanotoimilla kussakin jäsenvaltiossa, jossain tapauksissa jopa yli viidellätoista. Täytäntöönpanotoimien lukumäärän voidaan perustellusti olettaa kasvavan nyt lisättävien uusien säännösten myötä. Lisäksi ydinturvallisuusalan spesifisyyden vuoksi käytetään – ja komissiolle ilmoitetaan – useantyyppisiä täytäntöönpanotoimia, jotka vaihtelevat laeista, valtioneuvoston asetuksista ja ministeriöiden määräyksistä ydinvoima-alan kansallisten valvontaviranomaisten ohjeisiin ja päätöksiin.

Asiakirjoille, joissa selitetään muutetun ydinturvallisuusedirektiivin säännösten ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde, on selvä tarve näissä olosuhteissa.

- **Aiempi kansallinen lainsäädäntö**

Joissakin jäsenvaltioissa on jo voimassa lainsäädäntöä tässä ehdotuksessa tehtävien muutosten aloilla. Muutetun direktiivin saattaminen osaksi kansallista lainsäädäntöä johtaa sen vuoksi todennäköisesti sekä nykyisen kansallisen lainsäädännön muuttamiseen että uuden lainsäädännön antamiseen. Tällaisessa tilanteessa selittävät asiakirjat ovat välttämättömiä selkeän ja kattavan käsityksen muodostamiseksi direktiivin kansallisesta täytäntöönpanosta.

- **Puitedirektiivi**

Ehdotetut muutokset eivät olennaisesti muuta ydinturvallisuusedirektiivin luonnetta puitedirektiivinä. Muutettu direktiivi sisältää edelleen yleiset periaatteet ja vaatimukset.

On tärkeää, että seuratessaan direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanoa komissio saa tietoonsa, millä kansallisilla säännöksillä direktiivissä säädettyt yleiset periaatteet ja vaatimukset on siirretty kansalliseen lainsäädäntöön. Esimerkkinä voidaan tarkastella sitä, että ehdotuksella otetaan käyttöön yleiset turvallisuustavoitteet ja -vaatimukset kaikentyyppisille ydinlaitoksille. Kun otetaan huomioon näiden uusien

turvallisuustavoitteiden ja -vaatimusten hyvin laaja soveltamisala, sekä komission että suuren yleisön on hyvin tärkeää tietää, miten ne on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä.

SUhteellisuusperiaate

Vaatus selittävien asiakirjojen toimittamisesta voi aiheuttaa ylimääräistä hallinnollista rasitetta jäsenvaltioille. Tämä rasite ei kuitenkaan ole suhteeton, kun otetaan huomioon muutetun ydinturvallisuusdirektiivin tavoitteet ja sen kohteen monimutkaisuus. Lisäksi on tarpeen, että komissio voi tehokkaasti todentaa direktiivin saattamisen osaksi kansallista lainsäädäntöä. Tätä ei voitaisi taata yksinkertaisemmilla toimenpiteillä, koska direktiivin täytäntöönpanoon liittyvä monimutkaisuus todennäköisesti johtaa sekä uuteen lainsäädäntöön että voimassa olevan lainsäädännön muuttamiseen. On myös syytä mainita, että osa jäsenvaltioista on jo toimittanut komissiolle hyödyllisiä selittäviä asiakirjoja siitä, miten ne ovat saattaneet Euratomin lainsäädännön, muun muassa nykyisen ydinturvallisuusdirektiivin, osaksi kansallista lainsäädäntöään.

Luonnos: Ehdotus

NEUVOSTON DIREKTIIVI

ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehityksen perustamisesta annetun direktiivin 2009/71/EURATOM muuttamisesta

Euratomin perustamissopimuksen 31 artiklan mukaisesti Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle esitettävä luonnos

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen ja erityisesti sen 31 ja 32 artiklan,

ottaa huomioon Euroopan komission ehdotuksen, jonka komissio on laatinut saatuaan lausunnon asiantuntijaryhmältä, jonka tieteellis-tekninen komitea on nimennyt jäsenvaltioiden tieteellisten asiantuntijoiden keskuudesta,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin lausunnon,

ottaa huomioon Euroopan talous- ja sosiaalikomitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Euroopan atomienergiayhteisön perustamissopimuksen, jäljempänä 'Euratomin perustamissopimus', 2 artiklan b alakohdassa määrätään, että on laadittava yhtenäiset turvallisuusmääräykset väestön ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi.
- (2) Euratomin perustamissopimuksen 30 artiklassa määrätään, että Euroopan atomienergiayhteisössä, jäljempänä 'yhteisö', on vahvistettava perusnormit väestön ja työntekijöiden terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta.
- (3) Perusnormien vahvistamisesta työntekijöiden ja väestön terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä aiheutuvilta vaaroilta 13 päivänä toukokuuta 1996 annetulla neuvoston direktiivillä 96/29/Euratom¹ vahvistetaan kyseiset turvallisuutta koskevat perusnormit. Siinä vahvistetaan vaatimukset säteilysuojelujärjestelmästä, mukaan lukien säteilyaltistuksen oikeutus ja optimointi sekä annosten rajoittaminen väestön ja työperäisessä altistuksessa. Siinä määritellään vaatimukset väestön ja työntekijöiden säteilyaltistuksen valvonnasta sekä tavallisissa toimintaolosuhteissa että hätätilanteissa. Direktiivin 96/29/Euratom säännöksiä on täydennetty erityislainsäädännöllä.

¹ EYVL L 159, 29.6.1996, s. 1.

- (4) Euroopan unionin tuomioistuin on todennut oikeuskäytännössään², että yhteisöllä on jäsenvaltioidensa kanssa jaettua toimivaltaa ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen soveltamisaloilla³.
- (5) Ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevan yhteisön kehityksen perustamisesta 25 päivänä kesäkuuta 2009 annetussa neuvoston direktiivissä 2009/71/Euratom⁴ jäsenvaltioille asetetaan velvoitteita luoda ydinturvallisuutta koskeva kansallinen kehys ja pitää sitä yllä. Direktiivi ilmentää alan tärkeimpien kansainvälisten asiakirjojen eli ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen⁵ ja Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) turvallisuusperusteiden⁶ vaatimuksia. Määräaika, johon mennessä jäsenvaltioiden oli saatettava voimaan ja ilmoitettava komissiolle direktiivin 2009/71/Euratom noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset, päättyi 22 päivänä heinäkuuta 2011.
- (6) Yhteisön kehityksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten 19 päivänä heinäkuuta 2011 annetussa neuvoston direktiivissä 2011/70/Euratom⁷ jäsenvaltioille asetetaan velvoitteita luoda käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huoltoa koskeva kansallinen kehys ja pitää sitä yllä.
- (7) Ydinturvallisuudesta sekä käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen turvallisesta huollosta 8 päivänä toukokuuta 2007 annetuissa neuvoston päätelmissä⁸ korostetaan, että ”ydinturvallisuus kuuluu jäsenvaltioiden vastuulle, joka kannetaan tarvittaessa EU:n puitteissa. Turvatoimia ja ydinlaitosten valvontaa koskevat päätökset kuuluvat yksinomaan alan toimijoiden ja kansallisten viranomaisten toimivaltaan.”
- (8) Kun neuvosto oli esittänyt edellä mainituissa 8 päivänä toukokuuta 2007 antamissaan päätelmissä kehotuksen perustaa EU:n laajuinen korkean tason työryhmä, perustettiin ydinturvallisuutta ja ydinjätehuoltoa käsittelevän eurooppalaisen korkean tason asiantuntijaryhmän perustamisesta 17 päivänä heinäkuuta 2007 tehdyllä komission päätöksellä 2007/530/Euratom⁹ Euroopan ydinturvallisuusviranomaisten ryhmä, jäljempänä ’ENSREG’, osallistumaan työhön ydinturvallisuutta koskevien yhteisön tavoitteiden saavuttamiseksi.
- (9) Japanissa vuonna 2011 tapahtunut Fukushima ydinonnettomuus kiinnitti uudelleen maailmanlaajuisen huomion toimenpiteisiin, joita tarvitaan riskien minimoimiseksi ja ydinturvallisuuden mahdollisimman luotettavan tason varmistamiseksi. Eurooppa-neuvoston maaliskuussa 2011 antaman valtuutuksen¹⁰ pohjalta komissio yhdessä Euroopan ydinturvallisuusviranomaisten ryhmän (ENSREG) kanssa toteutti unionin

² Asia C-187/87, Kok. 1988, s. 5013, asia C-376/90, Kok. 1992, s. I-6153 ja asia C-29/99, Kok. 2002, s. I-11221.

³ EUVL L 172, 6.5.2004, s. 7.

⁴ EUVL L 172, 2.7.2009, s. 18.

⁵ EYVL L 318, 11.12.1999, s. 20.

⁶ IAEA *Safety Fundamentals: Fundamental safety principles*, IAEA Safety Standard Series No SF-1, 2006.

⁷ EUVL L 199, 2.8.2011, s. 48.

⁸ Päätelmät hyväksyi Coreper 25.4.2007 (asiak. viite 8784/07) ja talous- ja rahoitusasioiden neuvosto 8.5.2007.

⁹ EUVL L 195, 27.7.2007, s. 44.

¹⁰ Eurooppa-neuvosto, EUCO 10/1/11.

laajuisen kattavan ydinvoimalaitosten riski- ja turvallisuusarvioinnin, jäljempänä 'stressitestit'. Tulokset osoittivat, että erilaisia parannuksia voitaisiin toteuttaa osallistuvien maiden ydinturvallisuuspolitiikoissa ja toimialan käytännöissä¹¹.

- (10) Eurooppa-neuvosto pyysi komissiota lisäksi tarkastelemaan voimassa olevaa ydinlaitosten turvallisuutta koskevaa lainsäädäntöä ja sääntelyä ja ehdottamaan tarvittavia parannuksia. Eurooppa-neuvosto korosti, että EU:ssa olisi noudatettava ja jatkuvasti parannettava mahdollisimman korkeita ydinturvallisuusstandardeja.
- (11) Komissio esitti alustavia näkemyksiä mahdollisista osa-alueista, joilla lainsäädäntöä voitaisiin parantaa, Euroopan unionissa ydinvoimalaitoksille tehtäviä kattavia riski- ja turvallisuusarviointeja ("stressitestejä") koskevasta väliraportista 24 päivänä marraskuuta 2011 antamassaan tiedonannossa¹².
- (12) Kuulemista ja vuoropuhelua koskevien yleisten periaatteidensa mukaisesti komissio järjesti myös julkisen verkkokuulemisen joulukuun 2011 ja helmikuun 2012 välisenä aikana luodakseen näkemyksiä siitä, millä osa-alueilla yhteisön ydinturvallisuuskehystä voitaisiin lujittaa.
- (13) Komissio yksilöi nykyisen direktiivin 2009/71/Euratom tarkistamiseksi joukon osa-alueita 4 päivänä lokakuuta 2012 antamassaan tiedonannossa *Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille Euroopan unionin ydinvoimalaitosten kattavista riski- ja turvallisuusarvioinneista ("stressitesteistä") ja niihin liittyvistä toimista*¹³.
- (14) Yksilöidessään osa-alueita parannuksia varten komissio otti huomioon teknisen kehityksen Euroopassa ja kansainvälisesti, stressitesteistä saadut kokemukset ja tulokset, Fukushima ydinonnettomuutta koskevien eri selvitysten löydökset, julkisessa kuulemisessa ilmaistut näkemykset yhteisön lainsäädäntökehyksen parantamisesta, eri sidosryhmien, kuten kansallisten toimivaltaisten valvontaviranomaisten, alan teollisuuden ja kansalaisyhteiskunnan, esittämät näkemykset sekä tulokset jäsenvaltioiden täytäntöönpanotoimia koskevasta alustavasta arvioinnista.
- (15) Vahva ja riippumaton toimivaltainen valvontaviranomainen on Euroopan ydinturvallisuuden valvontakehyksen perusedellytys. Sen riippumattomuus ja toimivaltuuksien puolueeton ja läpinäkyvä käyttö ovat olennaisen tärkeitä ydinturvallisuuden korkean tason varmistamisessa. Turvallisuusvalvontaan liittyvät puolueettomat päätökset ja täytäntöönpanotoimet olisi vahvistettava ilman epäasianmukaista ulkopuolista vaikutusta, joka voi vaarantaa turvallisuuden, kuten painostusta, joka liittyy muuttuviin poliittisiin, taloudellisiin tai yhteiskunnallisiin olosuhteisiin taikka tulee valtion laitosten tai muiden julkisten tai yksityisten toimijoiden taholta. Riippumattomuuden puutteen kielteiset seuraukset tulivat esille Fukushima onnettomuudessa. Toimivaltaisten valvontaviranomaisten toiminnallista erottamista koskevia direktiivin 2009/71/Euratom säännöksiä olisi lujitettava, jotta voidaan varmistaa valvontaviranomaisten todellinen riippumattomuus ja taata niille

¹¹ Peer review Report – Stress Tests performed on European nuclear power plants, ENSREG 25.4.2012.

¹² KOM(2011) 784 lopullinen.

¹³ COM(2012) 571 final.

asianmukaiset välineet ja valtuudet hoitaa niille annetut vastuut asianmukaisesti. Valvontaviranomaisella olisi erityisesti oltava riittävät oikeudelliset valtuudet, riittävästi henkilöstöä ja riittävät taloudelliset voimavarat, jotta se voisi hoitaa sille annetut vastuut asianmukaisesti. Tiukennetut vaatimukset, joiden tarkoituksena on varmistaa riippumattomuus valvontatehtävien hoitamisessa, eivät kuitenkaan saisi rajoittaa tarvittavaa muiden kansallisten viranomaisten kanssa harjoitettavaa tiivistä yhteistyötä tai valtion yleisiä poliittisia suuntaviivoja, jotka eivät liity valvontavaltuuksiin ja -tehtäviin.

- (16) Valvontaviranomaisen päätöksenteon riippumattomuus riippuu myös sen henkilöstön pätevydestä. Valvontaviranomaisen palveluksessa olevalla henkilöstöllä olisi siksi oltava tarvittava pätevyys, kokemus ja asiantuntemus, jotta se voisi hoitaa tehtävänsä ja vastuunsa. Koska ydinvoimateollisuus on luonteeltaan erikoistunutta ja koska saatavilla on vain rajoitetusti tarpeeksi asiantuntevia ja päteviä henkilöitä, mikä voi johtaa mahdolliseen toimeenpanosta vastaavien henkilöiden kiertoon ydinteollisuuden ja valvontaviranomaisten välillä, olisi kiinnitettävä erityistä huomiota eturistiriitojen välttämiseen. Lisäksi olisi huolehdittava järjestelyistä sen varmistamiseksi, ettei eturistiriitoja ole suhteessa niihin organisaatioihin, jotka tarjoavat valvontaelimelle neuvontaa tai palveluja.
- (17) Toteutettaessa infrastruktuurihankkeita, jotka voivat vaikuttaa ydinlaitosten ydinturvallisuuteen, olisi oltava käytössä asianmukaiset kansalliset mekanismit kansallisten valvontaviranomaisten ja yleisön kuulemiseksi ja tässä yhteydessä esitetyt näkökannat olisi otettava täysin huomioon.
- (18) Tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetulla direktiivillä 2011/92/EU¹⁴ on merkitystä ydinlaitosten kannalta. Kyseisen direktiivin mukaan jäsenvaltioiden on varmistettava, että ennen luvan myöntämistä arvioidaan niiden hankkeiden vaikutukset, joilla etenkin laatunsa, kokonsa tai sijaintinsa vuoksi todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia. Näin voidaan varmistaa, että ympäristönäkökohdat sisällytetään ydinlaitosten lupamenettelyyn.
- (19) Tämän direktiivin mukaisesti tehtävät arvoinnit eivät rajoita asiaankuuluvien ympäristöarviointien soveltamista.
- (20) Sellaisia ydinlaitoksia varten, joiden velvoite tehdä ympäristövaikutusten arviointeja johtuu samanaikaisesti sekä tästä direktiivistä että unionin muusta lainsäädännöstä, jäsenvaltiot voivat säätää yhteensovitetuista tai yhteisistä menettelyistä, jotka täyttävät asiaa koskevassa unionin lainsäädännössä asetetut vaatimukset.
- (21) Ydinonnettomuuden seuraukset voivat ylittää kansalliset rajat, minkä vuoksi on tarpeen edistää tiivistä yhteistyötä, koordinointia ja tietojenvaihtoa naapurimaiden tai saman alueen maiden valvontaviranomaisten välillä riippumatta siitä, onko niissä ydinlaitoksia. Jäsenvaltioiden olisi siksi varmistettava, että käytössä on asianmukaiset järjestelyt, joilla helpotetaan tällaista yhteistyötä ydinturvallisuuskysymyksissä, joilla on rajat ylittäviä vaikutuksia, myös kolmansien maiden kanssa. Olisi pyrittävä

¹⁴ EUVL L 26, 28.1.2012, s. 1 – kodifioitu toisinto tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetusta direktiivistä 85/337/ETY, sellaisena kuin se on muutettuna.

saamaan aikaan synergioita suhteessa unionin pelastuspalvelumekanismiin¹⁵, joka tarjoaa EU:n puitteet jäsenvaltioiden väliselle yhteistyölle pelastuspalvelualalla niiden järjestelmien tehostamiseksi, joiden tavoitteena on luonnonkatastrofien ja ihmisen aiheuttamien katastrofien ehkäisy-, valmius- ja avustustoimet.

- (22) Jotta voidaan varmistaa asianmukaiset taidot ja saavuttaa riittävä pätevyystaso ja pitää sitä yllä, kaikkien osapuolten olisi varmistettava, että koko henkilöstö (myös alihankkijat), jolla on ydinlaitosten ydinturvallisuuteen ja laitosalueen valmiusjärjestelyihin ja -toimintaan liittyviä vastuita, osallistuvat jatkuvan oppimisen prosessiin. Tähän voidaan päästä vain ottamalla käyttöön koulutusohjelmia ja -suunnitelmia, menettelyjä koulutusohjelmien määräajoin tehtävää uudelleentarkastelua ja päivittämistä varten sekä asianmukaiset budjettimäärärahat koulutusta varten.
- (23) Fukushima ydinonnettomuudesta saatuihin keskeisiin opetuksiin kuuluu myös se, että on tärkeää lisätä avoimuutta ydinturvallisuuskysymyksissä. Avoimuus on myös tärkeä tapa edistää turvallisuusvalvontaan liittyvän päätöksenteon riippumattomuutta. Tästä syystä direktiivin 2009/71/Euratom nykyisiä säännöksiä väestölle tiedottamisesta olisi täsmennettävä sen suhteen, millaisia tietoja toimivaltaisen valvontaviranomaisen ja luvanhaltijan olisi vähintäänkin annettava ja missä aikarajoissa. Tätä varten olisi muun muassa yksilöitävä, minkätyyppiset tiedot toimivaltaisen valvontaviranomaisen ja luvanhaltijan olisi vähintään annettava laajempien avoimuusstrategioidensa puitteissa. Tiedot olisi annettava nopeasti varsinkin poikkeavien tapahtumien ja onnettomuuksien yhteydessä. Myös määräaikaisten turvallisuusarviointien ja kansainvälisten vertaisarviointien tulokset olisi julkaistava.
- (24) Tässä direktiivissä asetetut avoimuusvaatimukset täydentävät voimassa olevan Euratomin lainsäädännön avoimuusvaatimuksia. Yhteisön järjestelyistä nopeaksi tietojenvaihdoksi säteilyhäätätilanteen yhteydessä 14 päivänä joulukuuta 1987 tehdyssä neuvoston päätöksessä 87/600/Euratom¹⁶ asetetaan jäsenvaltioille velvoitteita ilmoittaa ja antaa tietoja komissiolle ja muille jäsenvaltioille alueellaan tapahtuneesta säteilyhäätätilanteesta, ja 27 päivänä marraskuuta 1989 annettu neuvoston direktiivi 89/618/Euratom¹⁷ velvoittaa jäsenvaltiot tiedottamaan väestölle säteilyvaaratilanteessa tarvittavista suojelutoimenpiteistä ja noudatettavista ohjeista sekä antamaan ennalta ja toistuvasti tietoja tällaisessa vaaratilanteessa mahdollisesti altistuville väestöryhmille. Tällaisessa tilanteessa annettavien tietojen lisäksi jäsenvaltioiden olisi tämän direktiivin nojalla huolehdittava asianmukaisista avoimuusjärjestelyistä, joiden avulla voidaan taata nopea tietojen antaminen ja tietojen säännölliset päivitykset työntekijöiden ja suuren yleisön pitämiseksi ajan tasalla kaikista ydinturvallisuuteen liittyvistä tapahtumista, kuten poikkeavista tapahtumista ja onnettomuustilanteista. Lisäksi kansalaisille olisi annettava mahdollisuuksia osallistua tehokkaasti ydinlaitosten lupamenettelyyn, ja toimivaltaisen valvontaviranomaisen olisi annettava turvallisuuteen liittyvät tiedot riippumattomasti ilman ennakkosuostumusta miltei muulta julkiselta tai yksityiseltä taholta.

¹⁵ Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi unionin pelastuspalvelumekanismista (KOM(2011) 934 lopullinen).

¹⁶ EYVL L 371, 30.12.1987, s. 76.

¹⁷ EYVL L 357, 7.12.1989, s. 31.

- (25) Direktiivillä 2009/71/Euratom perustettiin oikeudellisesti sitova yhteisön kehys ydinturvallisuuden lainsäädännöllistä, hallinnollista ja organisatorista järjestelmää varten. Se ei sisällä nimenomaisia vaatimuksia ydinlaitoksia varten. Kun otetaan huomioon IAEA:n ja Läntisen Euroopan ydinturvallisuusviranomaisten järjestön (WENRA) saavuttama tekninen edistyminen ja muut asiantuntemuksen lähteet, muun muassa stressitesteistä ja Fukushima ydinonnettomuuden selvityksistä saadut tulokset, direktiiviä 2009/71/Euratom olisi muutettava siten, että se kattaa yhteisön ydinturvallisuustavoitteet ydinlaitosten elinkaaren kaikissa vaiheissa (sijoituspaikan valinta, suunnittelu, rakentaminen, käyttöönotto, käyttö ja käytöstäpoisto).
- (26) Riskitietoisilla menetelmillä tutkitaan, millä todennäköisyydellä yksittäinen tapahtuma tapahtumaketjussa johtaa tai myötävaikuttaa onnettomuuteen, sekä tapahtuman mahdollisia seurauksia. Tällä tavoin voidaan parantaa käsitystä ydinlaitoksen suunnittelun ja käytön vahvuuksista ja heikkouksista ja sitä kautta ohjata vaatimuksia ja turvallisuusvalvonnan huomiota näkökohtiin, jotka tarjoavat suurimman hyödyn ydinlaitoksen turvallisuuden kannalta. Panostettuaan viime vuosikymmeninä merkittäviä resursseja todennäköisyyspohjaisten turvallisuusarviointien kehittämiseen, erityisesti ydinvoimalaitoksille ja tutkimusreaktoreille, luvanhaltijat ja toimivaltaiset valvontaviranomaiset voivat nyt hyödyntää maailmanlaajuisesti näin saatuja tuloksia ydinlaitosten turvallisuuden parantamiseksi riskitietoiselta pohjalta ja samalla käyttää näitä laitoksia mahdollisimman tehokkaasti.
- (27) Ydinlaitoksen turvallisuuteen liittyvien rakenteiden, järjestelmien ja komponenttien vanheneminen ja erityisesti käytännössä vaikeasti korvattavissa olevien osien, kuten reaktorin paineastioiden, haurastuminen asettaa luonnolliset rajansa ydinlaitoksen hyväksyttävän toiminnan jatkamiselle. Käyttöikä rajoittuu sekä turvallisuuden kannalta että taloudellisessa mielessä tyypillisesti 40 vuoteen kaupallisen käytön alkamisesta, minkä vuoksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, ettei mahdollinen nykyisten ydinvoimalaitosten käyttöiän jatkaminen aseta työntekijöitä ja väestöä alttiiksi lisäriskeille. Tätä varten direktiiviä 2009/71/Euratom olisi muutettava lisäämällä siihen uusia yhteisön laajuisia turvallisuustavoitteita valvontaviranomaisille ja luvanhaltijoille tapauksissa, joissa käytössä olevien ydinvoimalaitosten käyttöikää jatketaan.
- (28) Uusien reaktorien suunnittelulta odotetaan selkeästi, että jo alkuperäisessä suunnitelmassa otetaan huomioon myös ne seikat, joita ei otettu huomioon aiempien reaktorisukupolvien suunnittelussa. Oletettujen onnettomuuksien laajennukset ovat onnettomuustilanteita, joita ei katsota suunnitteluperusteisiksi onnettomuuksiksi mutta jotka otetaan huomioon laitoksen suunnitteluprosessissa parhaiden arviointimenetelmien mukaisesti ja joiden osalta radioaktiivisten aineiden päästöt pidetään hyväksyttävissä rajoissa. Oletettujen onnettomuuksien laajennukset voivat käsittää vakavia onnettomuustilanteita.
- (29) Soveltamalla syvyysuuntaista turvallisuusperiaatetta ydinlaitoksen organisatorisiin, käyttäytymiseen perustuviin ja suunnittelutoimiin voidaan varmistaa, että turvallisuustoiminnot jakautuvat useaan toisistaan riippumattomaan suojaamiseen tasoon, jolloin yhden toiminnon virheellinen toiminta tulee havaituksi ja korvautuu tarvittavilla toiminnoilla. Kunkin eri tason riippumaton toimivuus on syvyysuuntaisen

turvallisuusajattelun olennainen osa onnettomuuksien ehkäisemistä ja niiden seurauksien lieventämistä, jos niitä tapahtuu.

- (30) Three Mile Islandin ja Tšernobylin ydinonnettomuuksien jälkeen Fukushima ydinonnettomuus toi uudelleen korostetusti esiin suojarakennuksen kriittisen tehtävän viimeisenä esteenä, joka suojaa ihmisiä ja ympäristöä onnettomuudesta aiheutuville radioaktiivisilta päästöiltä. Tämän vuoksi uuden voimalaitos- tai tutkimusreaktorin rakennusluvan hakijan olisi osoitettava, että suunnittelu käytännössä rajoittaa reaktorisydämen vaurioitumisen vaikutukset suojarakennuksen sisälle. Luvanhakijan on toisin sanoen näytettävä toteen, että radioaktiivinen päästö suojarakennuksen ulkopuolelle on fyysisesti mahdoton tai että tällaisen päästön tapahtumista voidaan suurella luotettavuudella pitää äärimmäisen epätodennäköisenä.
- (31) Direktiivi 2009/71/Euratom ei sisällä toimenpiteitä laitosalueen valmiusjärjestelyistä ja -toiminnasta, joilla on ratkaiseva merkitys ydinonnettomuuden seurausten lieventämisessä, kuten Fukushima ydinonnettomuus osoitti. Neuvoston direktiivissä 96/29/Euratom säädetään, että säteilyhäätätilanteen sattuessa on välttämätöntä toteuttaa asianmukainen interventio radionuklidipäästöjen vähentämiseksi tai estämiseksi sekä arvioida säteilyhäätätilanteen seuraukset ja intervention tehokkuus ja tallentaa niitä koskevat tiedot. Lisäksi olisi oltava käytössä toimenpiteitä ympäristön ja väestön suojelua sekä seuranta varten. Tarvitaan kuitenkin yksityiskohtaisempia säännöksiä laitosalueen valmiusjärjestelyistä ja -toiminnasta, jotta voidaan arvioida tilanteet, jotka voivat edellyttää laitosalueen suojelutoimenpiteitä, jotta torjuntaelimillä olisi yhteinen organisaatorakenne ja koordinointi ja jotta voidaan varmistaa, että käytössä on riittävät voimavarat näiden tarvittavien suojelutoimenpiteiden soveltamiseksi myös äärimmäisissä tapauksissa.
- (32) Stressitestit ovat osoittaneet, että kaikkien ydinturvallisuudesta vastaavien osapuolten välisillä tehostetuilla yhteistyö- ja koordinoitimekanismeilla on ratkaiseva merkitys. Vertaisarvioinnit ovat osoittautuneet hyväksi keinoksi rakentaa luottamusta pyrittäessä keräämään ja vaihtamaan kokemuksia ja varmistamaan yhteisten korkeiden ydinturvallisuusnormien soveltaminen. Direktiivin 2009/71/Euratom säännösten soveltamisala rajoittuu kuitenkin jäsenvaltioiden oikeudellisen, organisaatio- ja valvontainfrastruktuurin itsearviointeihin ja kansainvälisiin vertaisarviointeihin, minkä vuoksi direktiivin soveltamisalaa olisi laajennettava sisällyttämällä siihen ydinlaitosten vertaisarvioinnit.
- (33) Tässä direktiivissä otetaan käyttöön uusia säännöksiä ydinlaitosten itsearvioinneista ja vertaisarvioinneista, jotka perustuvat valikoituihin ydinturvallisuuskysymyksiin laitosten koko elinkaaren ajalta. Kansainvälisellä tasolla on jo vankkaa kokemusta vertaisarviointien tekemisestä ydinvoimalaitoksista. EU:n tasolla stressitesteistä saadut kokemukset osoittavat koordinoitun toiminnan arvon EU:n ydinvoimalaitosten turvallisuuden arvioinnissa ja tarkastelussa. Samanlaista mekanismia, joka perustuu jäsenvaltioiden valvontaviranomaisten ja komission väliseen yhteistyöhön, olisi sovellettava tämän direktiivin tarkoituksiin. Tämän vuoksi asiantuntijaryhmissä, kuten ENSREGissä, koordinoitavien tehtävien hoitavat toimivaltaiset valvontaviranomaiset voivat asiantuntemuksellaan osallistua tärkeiden turvallisuuskysymysten määrittelyyn ja kyseisten vertaisarviointien suorittamiseen. Jos jäsenvaltiot eivät yhdessä valitse yhtäkään aihetta, komission olisi valittava yksi tai useampi aihe vertaisarviointeja

varten. Muiden sidosryhmien, kuten teknisten tukioorganisaatioiden (TSO), kansainvälisten tarkkailijoiden tai kansalaisjärjestöjen, osallistuminen voisi tuoda lisäarvoa vertaisarviointeihin.

- (34) Vertaisarviointien tinkimättömän ja puolueettoman toteutuksen takaamiseksi jäsenvaltioiden olisi annettava kaikki tarvittavat tiedot – jollei vaadituista turvallisuusselvityksistä muuta johdu – henkilöstön ja kyseessä olevan ydinlaitoksen käyttöön.
- (35) Olisi otettava käyttöön tarkoituksenmukainen seurantamekanismi, jonka avulla voidaan varmistaa vertaisarviointien asianmukainen toteutus. Vertaisarviointien pitäisi auttaa parantamaan yksittäisten ydinlaitosten turvallisuutta ja laatimaan yleisiä teknisiä turvallisuussuosituksia ja suuntaviivoja noudatettaviksi kaikkialla unionissa.
- (36) Jos komissio havaitsee merkittäviä poikkeamia tai viiveitä vertaisarviointeihin perustuvien teknisten suositusten täytäntöönpanossa, se pyytää niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisia valvontaviranomaisia, jotka eivät ole vertaisarvioinnin kohteena, järjestämään ja suorittamaan tarkastuskäynnin täyden käsityksen saamiseksi tilanteesta ja tiedottamaan asianomaiselle jäsenvaltiolle mahdollisista toimenpiteistä mahdollisten havaittujen puutteiden korjaamiseksi.
- (37) Vertaisarviointimekanismia koskevat tämän direktiivin säännökset eivät rajoita rikkomusmenettelyä koskevien sääntöjen soveltamista tapauksessa, jossa jäsenvaltio on jättänyt täyttämättä sille perussopimusten mukaan kuuluvan velvollisuuden, sellaisina kuin niistä määrätään Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT-sopimuksen) 258, 259 ja 260 artiklassa.
- (38) Vertaisarviointien toteuttamistiheys ja tämän direktiivin mukainen raportointi olisi sovitettava yhteen ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen tarkastelu- ja raportointijaksojen kanssa.
- (39) Suhteellisuusperiaatteen mukaisesti tämän direktiivin 2 luvun 2 jaksoon ”Erityiset velvollisuudet” sisältyvien säännösten sovellettavuus riippuu siitä, minkä tyyppisiä ydinlaitoksia jäsenvaltion alueella on. Pannessaan näitä säännöksiä täytäntöön kansallisessa lainsäädännössä jäsenvaltioiden olisi näin ollen otettava huomioon suunnittelemiensa tai käyttämiensä ydinlaitosten erityisiin tyypeihin liittyvät riskit. Suhteellisuusperiaate koskee erityisesti niitä jäsenvaltioita, jotka pitävät hallussaan vain pientä määrää ydin- ja radioaktiivisia aineita esimerkiksi pienempien tutkimusreaktorien käyttöä varten, jolloin vakavista onnettomuuksista aiheutuvat vaikutukset eivät olisi verrattavissa ydinvoimalaitosten onnettomuuksista aiheutuviin vaikutuksiin.
- (40) Ne tämän direktiivin säännökset, jotka perustuvat ydinlaitosten olemassaoloon, eli säännökset, jotka koskevat luvanhaltijan velvoitteita, ydinlaitoksille asetettuja uusia erityisvaatimuksia ja laitosalueen valmiusjärjestelyjä ja –toimintaa, eivät ole sovellettavissa jäsenvaltioihin, joissa ei ole tässä direktiivissä määriteltyjä ydinlaitoksia. Näiden jäsenvaltioiden ei tarvitse saattaa osaksi kansallista lainsäädäntöä ja panna täytäntöön vaatimusta seuraamuksien määräämisestä osapuolille, jotka eivät noudata tätä direktiiviä. Muut tämän direktiivin säännökset olisi saatettava osaksi kansallista lainsäädäntöä ja pantava täytäntöön kansallisia

olosuhteita vastaavalla tavalla ja ottaen huomioon se, ettei näissä jäsenvaltioissa ole ydinlaitoksia, mutta samalla varmistaen, että hallitus tai toimivaltaiset viranomaiset kiinnittävät asianmukaista huomiota ydinturvallisuuteen.

- (41) Direktiivin 2009/71/Euratom mukaan jäsenvaltioiden on luotava ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskeva asianmukainen kansallinen oikeudellinen, valvonta- ja organisaatiokehys, jäljempänä 'kansallinen kehys', ja pidettävä sitä yllä. Sen määrittäminen, miten kansallisen kehyksen säännökset vahvistetaan ja mitä välinettä käyttäen niitä sovelletaan, kuuluu jäsenvaltioiden toimivaltaan.
- (42) Jäsenvaltiot ovat selittävistä asiakirjoista 28 päivänä syyskuuta 2011 annetun jäsenvaltioiden ja komission yhteisen poliittisen lausuman mukaisesti sitoutuneet perustelluissa tapauksissa liittämään ilmoitukseen toimenpiteistä, jotka koskevat direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä, yhden tai useamman asiakirjan, joista käy ilmi direktiivin säännösten ja kansallisen lainsäädännön osaksi saattamiseen tarkoitettujen välineiden vastaavien osien suhde. Tämän direktiivin osalta lainsäätäjä pitää tällaisten asiakirjojen toimittamista perusteltuna.
- (43) Sen vuoksi direktiiviä 2009/71/Euratom olisi muutettava,

ON HYVÄKSYNYT TÄMÄN DIREKTIIVIN:

1 artikla

Muutetaan direktiivi 2009/71/Euratom seuraavasti:

- (1) Korvataan 1 luvun otsikko seuraavasti:

”TAVOITTEET, SOVELTAMISALA JA MÄÄRITELMÄT”

- (2) Lisätään 1 artiklaan c alakohta seuraavasti:

”c) varmistaa, että jäsenvaltiot säätävät asianmukaisista kansallisista järjestelyistä, jotta ydinlaitosten suunnittelusta, sijoituspaikan valinnasta, rakentamisesta, käyttöönotosta, käytöstä ja käytöstäpoistosta voidaan huolehtia siten, että estetään luvottomat radioaktiiviset päästöt.”.

- (3) Muutetaan 2 artikla seuraavasti:

korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Tätä direktiiviä sovelletaan kaikkiin siviilikäyttöön tarkoitettuihin ydinlaitoksiin, joihin tarvitaan jäljempänä 3 artiklan 4 kohdassa määritelty lupa, kaikissa tämän luvan kattamissa vaiheissa.”;

- a) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Tällä direktiivillä täydennetään perustamissopimuksen 30 artiklassa tarkoitettuja ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskevia perusnormeja eikä sillä rajoiteta työntekijöiden ja väestön terveyden suojelemiseksi ionisoivasta säteilystä

aiheutuvilta vaaroilta annetun voimassa olevan yhteisön lainsäädännön ja erityisesti direktiivin 96/29/Euratom soveltamista.”.

(4) Lisätään 3 artiklaan 6–17 kohta seuraavasti:

(1) ”6. ’syvyysuuntaisella turvallisuudella’ erilaisten laitteistojen ja menettelyjen hierarkkista käyttöä eri tasoilla siten, että estetään odotettavissa olevien käyttöhäiriöiden laajentuminen ja säilytetään yhtäältä säteilylähteen tai radioaktiivisen aineen ja toisaalta työntekijöiden, väestön tai ilman, vesistöjen ja maaperän välille sijoitettujen fyysisten esteiden toimivuus käyttötilanteissa ja joidenkin esteiden osalta onnettomuustilanteissa;

7. ’poikkeavalla tapahtumalla’ mitä tahansa tahatonta tapahtumaa, jonka seuraukset tai potentiaaliset seuraukset eivät ole merkityksettömiä suojelun tai ydinturvallisuuden kannalta;

8. ’onnettomuudella’ ennakoimatonta tapahtumaa, mukaan lukien käyttövirheet, laitevauriot ja muut häiriöt, jonka seuraukset tai potentiaaliset seuraukset eivät ole merkityksettömiä suojelun tai ydinturvallisuuden kannalta;

9. ’varhaisvaiheen päästöillä’ tilanteita, jotka edellyttäisivät laitosalueen ulkopuolisia hätätoimenpiteitä, joiden toteuttamiseen ei kuitenkaan ole riittävästi aikaa;

10. ’suurilla päästöillä’ tilanteita, jotka edellyttävät väestön suojelutoimenpiteitä, joita ei voida rajata alueellisesti tai ajallisesti;

11. ’käytännössä poissuljetulla’ sitä, että tietyn tilanteen ilmeneminen on mahdotonta tai sitä voidaan suurella luotettavuudella pitää äärimmäisen epätodennäköisenä;

12. ’käytännöllisin toimenpitein mahdollisella’ sitä, että hyvän teknisen käytännön asettamien vaatimusten täyttämisen lisäksi ydinlaitoksen suunnittelussa, käyttöönotossa, käytössä tai käytöstäpoistossa olisi edelleen pyrittävä lisäämään turvallisuutta ja vähentämään riskejä toimenpiteillä, jotka olisi toteutettava, jollei niiden voida osoittaa olevan selvästi suhteettomia niiden turvallisuushyötyyn nähden;

13. ’suunnitteluperusteilla’ erilaisia tilanteita ja tapahtumia, jotka on vahvistettujen perusteiden mukaisesti nimenomaisesti otettu huomioon ydinlaitoksen suunnittelussa, jotta laitos voi kestää nämä tilanteet ja tapahtumat turvallisuusjärjestelmien suunnitellun käytön avulla ylittämättä sallittuja rajoja;

14. ’suunnitteluperusteisella onnettomuudella’ onnettomuustilanteita, joiden varalta laitos on suunniteltu vahvistettujen perusteiden mukaisesti ja joiden osalta polttoaineeseen kohdistuva vaurio ja radioaktiivisten aineiden päästöt pysyvät sallituissa rajoissa;

15. ’suunnitteluperusteet ylittävällä onnettomuudella’ onnettomuutta, joka on mahdollinen mutta jota ei ole täysin otettu huomioon suunnittelussa, koska sitä pidetään liian epätodennäköisenä;

16. 'oletettujen onnettomuuksien laajennusta koskevalla analyysillä' oletettujen onnettomuuksien laajennuksia, jotka on johdettu teknisen arvioinnin, determinististen arviointien ja todennäköisyysperusteisten arviointien pohjalta ydinlaitoksen turvallisuuden parantamiseksi edelleen tehostamalla laitoksen kykyä kestää, ilman kohtuuttomia säteilyvaikutuksia, onnettomuuksia, jotka joko ovat vakavampia kuin suunnitteluperusteiset onnettomuudet tai joihin liittyy lisävikoja. Näitä oletettujen onnettomuuksien laajennuksia käytetään määriteltäessä lisäturvallisuusskenaarioita otettavaksi huomioon suunnittelussa ja suunniteltaessa käytännön järjestelyjä tällaisten onnettomuuksien ehkäisemiseksi tai niiden seurausten lieventämiseksi, jos niitä tapahtuu;

17. 'määräaikaisella turvallisuusarvioinnilla' määräajoin suoritettavaa olemassa olevan laitoksen turvallisuuden järjestelmällistä uudelleenarviointia, jossa tarkastellaan vanhenemisen, muutosten, käyttökokemuksen, teknisen kehityksen ja sijoituspaikkaan liittyvien näkökohtien kumulatiivisia vaikutuksia ja jonka tarkoituksena on varmistaa turvallisuuden korkea taso laitoksen koko käyttöiän ajan.”.

- (5) Lisätään 2 lukuun otsikon ”**Velvollisuudet**” jälkeen seuraava otsikko:

”1 JAKSO

Yleiset velvollisuudet”

- (6) Muutetaan 4 artiklan 1 kohta seuraavasti:

- a) korvataan johdantokappale seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on luotava ydinlaitosten ydinturvallisuutta koskeva asianmukainen kansallinen oikeudellinen, valvonta- ja organisaatiokehys, jäljempänä 'kansallinen kehys', ja pidettävä sitä yllä; sen avulla jaetaan vastuut ja huolehditaan asianomaisten valtion viranomaisten välisestä koordinoinnista. Kansallisessa kehyksessä on säädettävä erityisesti seuraavista:”;

- b) korvataan a alakohta seuraavasti:

”a) kansalliset ydinturvallisuusjärjestelyt, jotka kattavat kaikki 3 artiklan 4 kohdassa tarkoitetut ydinlaitosten elinkaaren vaiheet;”;

- c) korvataan b alakohta seuraavasti:

”b) järjestelmä, joka vastaa ydinlaitosten lupien käsittelystä ja toimintakielloista luvan puuttuessa;”;

- d) korvataan c alakohta seuraavasti:

”c) ydinturvallisuuden valvontajärjestelmä;”.

- (7) Korvataan 5 artiklan 2 ja 3 kohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden on varmistettava toimivaltaisen valvontaviranomaisen todellinen riippumattomuus asiattomalta vaikutukselta sen päätöksenteossa erityisesti sen hoitaessa 3 kohdassa tarkoitettuja valvontatehtäviä ja näin taattava, ettei turvallisuus ole alisteinen poliittisille, taloudellisille ja yhteiskunnallisille intresseille. Tätä varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että toimivaltainen valvontaviranomainen

a) on toiminnallisesti erotettu muista julkisista tai yksityisistä tahoista, jotka liittyvät ydinenergian edistämiseen tai käyttöön taikka sähköntuotantoon;

b) ei valvontatehtäviään suorittaessaan pyydä tai ota vastaan ohjeita miltään muulta julkisesta tai yksityiseltä taholta, joka liittyy ydinenergian edistämiseen tai käyttöön taikka sähköntuotantoon;

c) tekee valvontapäätökset objektiivisin ja todennettavin turvallisuuteen liittyvin perustein;

d) saa käyttöönsä omat asianmukaiset budjettimäärärahat ja toteuttaa itsenäisesti sille osoitettua talousarviota. Rahoitusmekanismi ja talousarviomenettely on määriteltävä selkeästi kansallisessa kehyksessä;

e) saa käyttöönsä riittävän määrän henkilöstöä, jolla on tarvittava pätevyys, kokemus ja asiantuntemus;

f) vahvistaa menettelyt ja perusteet henkilöstön nimittämistä ja erottamista varten sekä mahdollisten eturistiriitojen välttämistä ja ratkaisemista varten;

g) antaa turvallisuuteen liittyvät tiedot ilman minkään muun julkisen tai yksityisen tahon suorittamaa tarkastusta tai selvitystä 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

3. Jäsenvaltioiden on huolehdittava siitä, että toimivaltaiselle valvontaviranomaiselle annetaan oikeudelliset valtuudet, joita se tarvitsee täyttääkseen edellä 4 artiklan 1 kohdassa kuvattuun kansalliseen kehykseen liittyvät velvoitteensa painottaen riittävästi turvallisuutta. Tätä varten jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä säädetään keskeisistä valvontatehtävistä

a) määritellä kansalliset ydinturvallisuusmääräykset;

b) vaatia, että luvanhaltija noudattaa kansallisia ydinturvallisuusmääräyksiä ja asianomaisen luvan ehtoja;

c) vaatia näyttöä tästä noudattamisesta, mukaan lukien 6 artiklan 2–5 kohdassa ja 8 a – 8 d artiklassa säädettyjen vaatimusten noudattaminen;

d) todentaa tämä noudattaminen suorittamalla lakisäätteistä arviointia ja tarkastuksia;

e) ryhtyä noudattamisen varmistamiseksi viranomaistoimenpiteisiin, mukaan lukien ydinlaitoksen toiminnan keskeyttäminen 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitetussa kansallisessa kehyksessä määriteltyjen edellytyksen mukaisesti.”.

(8) Muutetaan 6 artikla seuraavasti:

a) korvataan 1 kohta seuraavasti:

”1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että päävastuu ydinlaitoksen ydinturvallisuudesta on luvanhaltijalla. Tätä luvanhaltijan vastuuta ei voida delegoida.”;

b) korvataan 2 kohta seuraavasti:

”2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallinen kehys edellyttää, että luvanhaltijat toimivaltaisen valvontaviranomaisen valvonnassa säännöllisesti arvioivat ja valvovat ja, siinä määrin kuin se on käytännöllisin toimenpitein mahdollista, jatkuvasti parantavat ydinlaitostensa ydinturvallisuutta järjestelmällisellä ja todennettavalla tavalla.”;

c) korvataan 3 kohta seuraavasti:

”3. Edellä 2 kohdassa tarkoitettuihin arviointeihin sisältyy sen todentaminen, että onnettomuuksien ehkäisemistä ja onnettomuuksien seurausten lievittämistä varten on otettu käyttöön kattavan turvallisuusarvioinnin perusteella toimenpiteet, mukaan lukien riittävät syvyysuuntaisen turvallisuuden takaavat säännökset ja luvanhaltijan organisatoriset turvamenettelyt, joiden olisi petettävä, ennen kuin ionisoiva säteily vaarantaisi merkittävästi työntekijöiden ja väestön turvallisuuden.”;

b) korvataan 4 kohta seuraavasti:

”4. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että luvanhaltijat perustavat ja panevat täytäntöön johtamisjärjestelmiä, joissa ydinturvallisuus on asianmukaisesti etusijalla ja jotka toimivaltainen valvontaviranomainen todentaa säännöllisesti.”;

e) lisätään 4 a kohta seuraavasti:

”4a. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että lupaa hakiessaan hakijan on toimitettava yksityiskohtaisesti näyttöä turvallisuudesta. Näytön on laajuudeltaan ja yksityiskohtaisuudeltaan vastattava vaaran potentiaalista suuruutta ja luonnetta. Toimivaltaisen valvontaviranomaisen on tutkittava ja arvioitava se selkeästi määriteltyjen menettelyjen mukaisesti.”;

f) korvataan 5 kohta seuraavasti:

”5. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että luvanhaltijat järjestävät ja pitävät yllä riittävät taloudelliset voimavarat ja riittävän henkilöstön, jolla on asianmukainen pätevyys, asiantuntemus ja taidot, jotta nämä täyttävät tämän artiklan 1 – 4 a kohdan ja tämän direktiivin 8 a – 8 d artiklan mukaiset ydinlaitoksen ydinturvallisuutta koskevat velvoitteensa. Nämä velvoitteet koskevat myös alihankkijoita.”.

(9) Korvataan 7 ja 8 artikla seuraavasti:

”7 artikla

Ydinturvallisuutta koskeva asiantuntemus ja taidot

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallinen kehys velvoittaa kaikki osapuolet huolehtimaan järjestelyistä sellaisen henkilöstönsä koulutusta ja harjoituksia varten, jolla on ydinlaitosten ydinturvallisuuteen ja laitosalueen valmiusjärjestelyihin ja -toimintaan liittyviä vastuita, jotta voidaan kehittää, ylläpitää ja parantaa ajantasaista ja keskinäisesti tunnustettua ydinturvallisuusalan asiantuntemusta ja taitoja.

8 artikla

Avoimuus

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että ydinlaitosten ydinturvallisuudesta ja siihen liittyvistä riskeistä annetaan nopeasti ajantasaista tietoa työntekijöiden ja väestön saataville kiinnittäen erityistä huomiota ydinlaitosten lähistöllä asuviin.

Ensimmäisessä alakohdassa vahvistettuun velvollisuuteen sisältyy se, että toimivaltainen valvontaviranomainen ja luvanhaltijat kehittävät, julkaisevat ja toteuttavat vastuualueillaan avoimuusstrategian, joka kattaa muun muassa tiedottamisen ydinlaitosten tavanomaisista toimintaolosuhteista, vapaaehtoiset työntekijöiden ja kansalaisten kuulemiset sekä viestinnän poikkeavien tapahtumien ja onnettomuuksien tilanteissa.

2. Tiedot on annettava väestön saataville sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti, edellyttäen että tämä ei vaaranna muita kansallisessa lainsäädännössä tai kansainvälisissä velvoitteissa tunnustettuja ensisijaisia, muun muassa turvallisuuspoliittisia, intressejä.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että yleisölle annetaan mahdollisuuksia osallistua varhaisessa vaiheessa ja tehokkaasti ydinlaitosten lupamenettelyyn sovellettavan unionin ja kansallisen lainsäädännön ja kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti.”.

(10) Lisätään 8 artiklan jälkeen 2 jakso seuraavasti:

”2 JAKSO

Erityiset velvollisuudet

8 a artikla

Ydinlaitosten turvallisuustavoite

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että ydinlaitosten suunnittelussa, sijoituspaikan valinnassa, rakentamisessa, käyttöönotossa, käytössä ja käytöstäpoistossa on tavoitteena välttää mahdolliset radioaktiiviset päästöt

- a) huolehtimalla siitä, että kaikkien sellaisten onnettomuusketjujen tapahtuminen, jotka johtaisivat varhaisvaiheen tai suuriin päästöihin, on käytännössä poissuljettu;
 - b) toteuttamalla sellaisten onnettomuuksien osalta, joita ei ole käytännössä poissuljettu, suunnittelutoimenpiteitä siten, että väestön suojelemiseksi tarvitaan vain alueellisesti ja ajallisesti rajattuja toimenpiteitä, että näiden toimenpiteiden toteuttamiseksi on käytettävissä riittävästi aikaa ja että tällaisten onnettomuuksien tapahtumistiheys on mahdollisimman pieni.
2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että 1 kohdassa määritelty tavoite koskee jo käytössä olevia ydinlaitoksia siinä määrin kuin se käytännöllisin toimenpitein on mahdollista.

8 b artikla

Ydinlaitosten turvallisuustavoitteen täytäntöönpano

Edellä 8 a artiklassa asetetun turvallisuustavoitteen saavuttamiseksi jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että ydinlaitosten

- a) sijoituspaikka valitaan siten, että voidaan mahdollisuuksien mukaan välttää ulkoiset luonnonuhat ja ihmisen toiminnasta johtuvat vaarat ja minimoida niiden vaikutukset;
- b) suunnittelu, rakentaminen, käyttöönotto, käyttö ja käytöstäpoisto perustuu syvyyssuuntaiseen turvallisuusperiaatteeseen siten, että
 - i) työntekijöihin ja väestöön kohdistuvat säteilyannokset eivät ylitä säädettyjä raja-arvoja ja ne pidetään niin alhaisina kuin se käytännöllisin toimenpitein on mahdollista;
 - ii) poikkeavien tapahtumien esiintyminen pidetään mahdollisimman vähäisenä;
 - iii) onnettomuustilanteiden laajentumisen mahdollisuutta vähennetään parantamalla ydinlaitosten valmiuksia valvoa ja hallita tehokkaasti poikkeavia tapahtumia;
 - iv) mahdollisia poikkeavien tapahtumien ja suunnitteluperusteisten onnettomuuksien haitallisia seurauksia lievennetään, jotta niistä ei aiheutuisi säteilyvaikutuksia laitosalueen ulkopuolella tai jotta niistä aiheutuisi vain vähän säteilyvaikutuksia;
 - v) ulkoiset luonnonuhat ja ihmisen toiminnasta aiheutuvat vaarat vältetään mahdollisuuksien mukaan ja niiden vaikutus minimoidaan.

8 c artikla

Menetelmät ydinlaitosten sijoituspaikan valintaa sekä ydinlaitosten suunnittelua, rakentamista, käyttöönottoa, käyttöä ja käytöstäpoistoa varten

1. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että luvanhaltija toimivaltaisen valvontaviranomaisen valvonnassa

- a) arvioi säännöllisesti ydinlaitoksen säteilyvaikutuksen, joka kohdistuu työntekijöihin, väestöön, ilmaan, vesistöihin ja maaperään sekä tavanomaisissa toimintaolosuhteissa että onnettomuustilanteissa;
- b) määrittelee, dokumentoi ja uudelleenarvioi säännöllisesti ja vähintään kymmenen vuoden välein ydinlaitosten suunnitteluperusteet tekemällä määräaikaisen turvallisuusarvioinnin ja täydentää tätä arviointia oletettujen onnettomuuksien laajennusta koskevalla analyysillä sen varmistamiseksi, että kaikki käytännöllisin toimenpitein mahdolliset parannukset toteutetaan;
- c) varmistaa, että oletettujen onnettomuuksien laajennusta koskeva analyysi kattaa kaikki onnettomuudet, tapahtumat ja tapahtumien yhdistelmät – mukaan lukien sisäiset ja ulkoiset luonnonuhat ja ihmisen toiminnasta johtuvat vaarat ja vakavat onnettomuudet – jotka johtavat suunnitteluperusteiset onnettomuudet ylittäviin tilanteisiin;
- d) laatii ja toteuttaa strategioita sekä suunnitteluperusteisten että suunnitteluperusteet ylittävien onnettomuuksien seurausten lieventämiseksi;
- e) soveltaa kaikkiin ydinvoimalaitoksiin ja soveltuvin osin muihin ydinlaitoksiin vakavien onnettomuuksien hallintaohjeistoa (*Severe Accident Management Guidelines*, SAMG), joka kattaa kaikki toimintaolosuhteet, onnettomuudet käytetyn polttoaineen altaissa ja pitkäkestoiset tapahtumat;
- f) tekee erityisen turvallisuusarvioinnin ydinlaitoksille, joiden toimivaltainen valvontaviranomainen katsoo olevan lähellä niiden alkuperäisen käyttöiän päättymistä ja joiden käyttöikä on haettu pidennystä.

2. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että ydinlaitoksen rakentamis- ja/tai toimintaluvan myöntämisen tai uudelleentarkastelun olisi perustuttava asianmukaiseen laitosalue- ja laitospäätökohtaiseen turvallisuusarviointiin.

3. Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään sellaisten ydinvoimaloiden ja soveltuvin osin tutkimusreaktoreiden osalta, joille haetaan ensimmäistä rakentamislupaa, että toimivaltainen valvontaviranomainen velvoittaa hakijan osoittamaan, että suunnittelu käytännössä rajoittaa reaktorisydämen vaurion vaikutukset suojarakennuksen sisälle.

8 d artikla

Laitosalueen valmiusjärjestelyt ja –toiminta

Jäsenvaltioiden on varmistettava, että kansallisessa kehyksessä edellytetään, että luvanhaltija toimivaltaisen valvontaviranomaisen valvonnassa

- a) laatii ja säännöllisesti päivittää laitosalueen valmiussuunnitelman, joka

- i) perustuu arviointiin tapahtumista ja tilanteista, jotka voivat edellyttää suojelutoimenpiteitä laitosalueella tai sen ulkopuolella,
 - ii) on koordinoitu kaikkien muiden asianomaisten elinten kanssa ja jossa otetaan huomioon vakavista tapahtumista saadut kokemukset, jos sellaisia tapahtuu;
 - iii) käsittää erityisesti tapahtumat, jotka voisivat vaikuttaa useisiin ydinlaitoksen yksiköihin;
- b) luo tarvittavan organisaatorakenteen selkeää vastuunjakoa varten ja varmistaa tarvittavien resurssien ja varojen saatavuuden;
 - c) ottaa käyttöön järjestelyt laitosalueen toimien koordinoimiseksi ja toimimiseksi yhteistyössä valmiustoiminnasta vastaavien viranomaisten ja elinten kanssa, mistä olisi järjestettävä säännöllisesti harjoituksia;
 - d) huolehtii valmiustoimenpiteistä laitosalueen työntekijöitä varten mahdollisten poikkeavien tapahtumien ja onnettomuuksien varalta,
 - e) huolehtii järjestelyistä rajat ylittävää ja kansainvälistä yhteistyötä varten, myös etukäteen määritellyistä järjestelyistä ulkoisen avun vastaanottamiseksi laitosalueella siltä varalta, että sitä tarvitaan;
 - f) järjestää laitosalueen valmiuskeskuksen, joka on riittävästi suojattu luonnonuhilta ja radioaktiivisuudelta sen oleskelukelpoisuuden varmistamiseksi;
 - g) toteuttaa hätätilanteen tapahtuessa suojelutoimenpiteitä mahdollisia ihmisten terveyteen sekä ilmaan, vesistöihin ja maaperään kohdistuvien seurausten lieventämiseksi.”.

(11) Lisätään 2 luvun jälkeen 2 a luku seuraavasti:

”2 a LUKU

VERTAISARVIOINNIT JA SUUNTAVIIVAT

8 e artikla

Vertaisarviointit

1. Jäsenvaltioiden on järjestettävä vähintään kymmenen vuoden välein kansallisen kehyksensä ja toimivaltaisten valvontaviranomaistensa määräajoin tehtävä itsearviointi sekä pyydettävä kansallisen kehyksensä merkitseviä osia ja toimivaltaisia valvontaviranomaisiaan koskeva kansainvälinen vertaisarviointi tavoitteena parantaa jatkuvasti ydinturvallisuutta. Vertaisarviointien tulokset on ilmoitettava jäsenvaltioille ja komissiolle, kun ne ovat saatavilla.
2. Jäsenvaltioiden on toimivaltaisten valvontaviranomaisten tuella järjestettävä määräajoin ja vähintään kuuden vuoden välein aihekohtaisten vertaisarviointien

järjestelmä ja sovittava määräajasta ja yksityiskohdista sen toteuttamiseksi. Tätä varten jäsenvaltioiden on

- a) yhdessä ja tiiviisti koordinoiden komission kanssa valittava yksi tai useampi ydinlaitosten ydinturvallisuuteen liittyvä erityisaihe. Jos jäsenvaltiot eivät tässä kohdassa mainitussa määräajassa valitse yhdessä yhtäkään aihetta, komissio valitsee vertaisarviointien aiheet;
- b) tehtävä näiden aiheiden pohjalta tiiviissä yhteistyössä luvanhaltijoiden kanssa kansalliset arvioinnit ja julkaistava niiden tulokset;
- c) määriteltävä yhdessä menetelmät ja järjestettävä ja toteutettava vertaisarviointi b alakohdassa tarkoitettujen kansallisten arviointien tuloksista; komissiota pyydetään osallistumaan tähän vertaisarviointiin;
- d) julkaistava c alakohdassa tarkoitettujen vertaisarviointien tulokset.

3. Kunkin 2 kohdassa tarkoitetun vertaisarvioinnin kohteena olevan jäsenvaltion on huolehdittava suunnittelusta ja toteutustavasta, joita sovelletaan pantaessa sen alueella täytäntöön vertaisarviointiin perustuvia teknisiä suosituksia, ja ilmoitettava tästä komissiolle.

4. Jos komissio havaitsee merkittäviä poikkeamia tai viiveitä vertaisarviointeihin perustuvien teknisten suositusten täytäntöönpanossa, se pyytää niiden jäsenvaltioiden toimivaltaisia valvontaviranomaisia, joita vertaisarviointi ei koskenut, järjestämään ja suorittamaan tarkastuskäynnin täyden käsityksen saamiseksi tilanteesta ja tiedottamaan asianomaiselle jäsenvaltiolle mahdollisista toimenpiteistä mahdollisten havaittujen puutteiden korjaamiseksi.

5. Jos tapahtuu onnettomuus, joka johtaa varhaisvaiheen tai suuriin päästöihin, tai poikkeava tapahtuma, joka johtaa laitosalueen ulkopuolisia hätätoimenpiteitä tai väestön suojelutoimenpiteitä edellyttäviin tilanteisiin, kyseessä olevan jäsenvaltion on kuuden kuukauden kuluessa pyydettävä 2 kohdan mukaisesti kyseistä laitosta koskeva vertaisarviointi, johon komissiota pyydetään osallistumaan.

8 f artikla

Suuntaviivat ydinturvallisuuden parantamista varten

Edellä olevan 8 e artiklan 2 kohdan mukaisesti tehtyjen vertaisarviointien tulosten ja niihin perustuvien teknisten suositusten pohjalta jäsenvaltioiden on avoimuusperiaatetta ja ydinturvallisuuden jatkuvan parantamisen periaatetta noudattaen ja toimivaltaisten valvontaviranomaisten tuella yhdessä kehitettävä ja vahvistettava suuntaviivoja 8 e artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetuista erityisaiheista.”.

- (12) Lisätään 2 a luvun jälkeen otsikko seuraavasti:

”2 b LUKU

YLEISET SÄÄNNÖKSET” .

- (13) Poistetaan 9 artiklan 3 kohta.
- (14) Lisätään 9 artiklan jälkeen seuraava 9 a artikla:

”9 a artikla
Seuraamukset

Jäsenvaltioiden on vahvistettava säännöt tämän direktiivin mukaisesti annettujen kansallisten säännösten rikkomiseen sovellettavista seuraamuksista ja toteutettava tarvittavat toimenpiteet niiden täytäntöönpanon varmistamiseksi. Seuraamusten on oltava tehokkaita, oikeasuhteisia ja varoittavia. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava näistä säännöksistä komissiolle viimeistään [*insert date – this date must correspond to the deadline for transposition set out in article 2 of this proposal*] ja ilmoitettava niiden muutoksista viipymättä.”.

- (15) Lisätään 10 artiklan 1 kohdan jälkeen 1 a kohta seuraavasti:

”1a. Velvoitteita tämän direktiivin 6, 8 a, 8 b, 8 c, 8 d ja 9 a saattamisesta osaksi kansallista lainsäädäntöä ja täytäntöönpanosta ei sovelleta Irlantiin, Kyprokseen, Luxemburgiin ja Maltaan, jolleivät ne päätä käynnistää lainkäyttöalueellaan lupaa edellyttäviä ydinlaitoksiin liittyviä toimintoja.”.

2 artikla

1. Jäsenvaltioiden on saatettava tämän direktiivin noudattamisen edellyttämät lait, asetukset ja hallinnolliset määräykset voimaan viimeistään [*deadline for transposition to be inserted in the course of the legislative process*]. Niiden on viipymättä toimitettava komissiolle kirjallisina nämä säännökset.

Näissä jäsenvaltioiden antamissa säädöksissä on viitattava tähän direktiiviin tai niihin on liitettävä tällainen viittaus, kun ne virallisesti julkaistaan. Jäsenvaltioiden on säädettävä siitä, miten viittaukset tehdään.

2. Jäsenvaltioiden on toimitettava tässä direktiivissä tarkoitetuista kysymyksistä antamansa keskeiset kansalliset säännökset sekä niihin myöhemmin tehtävät muutokset kirjallisina komissiolle.

3 artikla

Tämä direktiivi tulee voimaan kahdentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun se on julkaistu *Euroopan unionin virallisessa lehdessä*.

4 artikla

Tämä direktiivi on osoitettu kaikille jäsenvaltioille.

Tehty Brysselissä

Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja